Τὸ φύλλον δραχ. 3 καὶ διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν δραχ. 5.—

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΗΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Ἐγκεκριμένον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς ἐλεύθερον ἀνάγνωσμα δι' ὅλα ἐν γένει τὰ Σχολεῖα (1932 Τιμηθὲν διὰ τοῦ Ἀργυροῦ Μεταλλίου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν (1935).

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησία δραχμὲς 120. Ἑξάμηνη δραχ. 65. Τρίμηνη δραχ. 35.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ, Αἰγύπτου γρόσια δεκαπ. 50· Ἀμερικῆς δολλάρια 3.—Ἀγγλίας καὶ ὅλων ἐν γένει τῶν ἄλλων Κρατῶν σελλίνια 10.

Ἑξάμηνοι καὶ Τρίμηνοι ἀναλόγως

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩι 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἱουδήποτε μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον

Περίοδος Β'.—Τόμος 47ος | *Ἀθῆναι, 7 Σεπτεμβρίου 1940* | *Ἔτος 62ον.—Ἀριθ. 41*

44η ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ»

Τὸ πρωΐ ἐκεῖνο, κατὰ τὶς δέκα, οἱ μεγάλες ἀδελφές μου μὲ τὴν Κυρά-Μάρθα βγῆκαν γιὰ τὰ μαγαζιά. Ἤθελαν νὰ τῆς ἀγοράσουν ὕφασμα γιὰ ἕνα καινούργιο τσεμπέρι — αὐτὸ ποὺ εἶχε, ἀμέτρητα τώρα χρόνια καὶ τῆς τὸ λέγαμε *μαθου-σαλάκι*, δὲν φοριόταν πιά — καὶ μερικὰ ἄλλα πράγματα γιὰ τὸν ἑαυτό τους, καθὼς κι' ἕνα μπουκαλάκι μελάνι γιὰ μένα, νὰ γράψω τὴν «Κυριακή». Οἱ μικρὲς εἶχαν μείνει μαζί μου στὸ γραφεῖο καὶ κολλούσαμε γραμματόσημα στὰ φυλλάδια—ἐργασία... *πολύκροτη*, γιατί, ἀφοῦ βρέξουμε τὸ γραμματόσημο καὶ τὸ βάλουμε στὴ θέση του, τὸ χτυπᾶμε

«Πῆγε μόνος Ξτου στὸ μανάβη καὶ πῆρε μιὰ ὀκὰ φασολάκια»

ἀπὸ πάνω γροθιὲς γιὰ νὰ κολλήσῃ, καὶ δὲν ἀκοῦς παρὰ *ντούκα-ντάκα-ντίκ*... Ἀλλὰ ἡ συναυλία αὐτὴ δὲν μᾶς ἐμπόδισε νὰκούσουμε σὲ λίγο μιὰν ἄλλη στὴ σκάλα, ἕνα τρεχάτο, βιαστικὸ ποδοβολητό, σὰ νὰνέβαιναν ἀλογάκια.

— Μπά, ἔκαμε ἡ Φιφή, τὰ κορίτσια! γιατὶ γυρίζουν τόσο γρήγορα ; δὲν εἶναι οὔτε τρία λεπτὰ ποὺ ἔφυγαν.

— Ἐπόδισαν ;! εἶπα κι' ἐγώ· τί τοὺς συνέβη ;

Καὶ τρομαγμένος λιγάκι—ξωπίσω μου κι' οἱ μικρές—πετάχτηκα στὸ κεφαλόσκαλο, νὰ ἰδῶ τί εἶχαν πάθει οἱ μεγάλες μου ἀδελφὲς κι' ἡ κυρά-Μάρθα... Ὄχι, κανένα κακό, γιατὶ γελοῦσαν χαρούμενες. Καὶ μόλις ἀνέβηκαν καὶ μὲ εἶδαν, μ' ἄρπαξαν ὅλες καὶ μὲ τραβοῦσαν πρὸς τὴ σκάλα..

— Ἀγανία, μοῦ φώναζαν, ἔλα νὰ ἰδῇς τί γίνεται ἔξω!

— Τί γίνεται ; ματμοῦ χορεύει ; (αὐτὸ λέω πάντα ὅταν βλέπω νὰ γελοῦν).

— Καλέ, τί ματμοῦ!.. Ἡ Πάσχα-Τετάρτη Κυριακὴ δὲν ἔχει ἐπεισόδιο! Ἐγλύτωσε!

— Μπά! γιατί; ποιὸς σᾶς τὄπε ;

— Κανένας! Τὸ εἴδαμε. Ἔλα νὰ τὸ ἰδῇς καὶ σύ!

Μιλώντας ἔτσι, μὲ τραβοῦσαν, ἀναγκάζοντάς με νὰ κατεβαίνω μαζί τους τὴ σκάλα. Ξωπίσω μας κι' οἱ μικρές. Κάτω στὴν εἴσοδο περίμενε ἡ Κυρά-Μάρθα, γελαστὴ κι' αὐτὴ σὰ νὰ τῆς καθάριζαν αὐγό· (κι' αὐτὸ λέω, ὅταν βλέπω νὰ γελοῦν).

— Ἔλα, γειά σου, μοῦ λέει. Πᾶμε νὰ σοῦ δείξουμε κάτι τί...

— Μὰ τί ; Θὰ μοῦ πῆτε ἐπιτέλους ;

—Ὄχι, θὰ τὸ ἰδῇς καὶ θὰ χαρῇς. Ἐμεῖς, μόλις τὸ εἴδαμε, χαρήκαμε τόσο, ποὺ γυρίσαμε ἀμέσως νὰ σοῦ τὸ ποῦμε.

— Καὶ τί σχέση ἔχει μὲ τὴν «Κυριακή» ;

—Ἔχει καὶ μεγάλη!

Βγήκαμε στὸ δρόμο—μ' ἔβγαλαν δηλαδή—καὶ μπροστὰ ἡ Μάρθα, γύρω μου τὰ κορίτσια, μ' ὁδηγοῦσαν καὶ σχεδὸν μ' ἔσπρωχναν πρὸς τ' ἀπάνω. Οἱ περίοικοι, οἱ διαβάτες, παραξενεύουνταν πού μᾶς ἔβλεπαν. Ἐκεῖνες ὅμως ἀψηφοῦσαν ὁλωσδιόλου τὴν ἐντύπωση τοῦ κόσμου, κ' ἅμα φτάσαμε στὴν πρώτη γωνία, στάθηκαν, ἄπλωσαν ὅλες τὰ χέρια τους πρὸς ἕνα σημεῖο τῆς παρόδου ποὺ ἀνοιγόταν μπροστά μας, καὶ μοῦ εἶπαν φωναχτά :

—Ἰδὲς ἐκεῖ! βλέπεις τίποτα ;

— Βλέπω μαστόρους ποὺ γκρεμίζουν ἕνα σπίτι. Ἔπειτα;

—Σπίτι τὸ λὲς ἐσύ ; Μὰ ἰδές το καλύτερα ... Εἶναι φοῦρνος! Ὁ φοῦρνος τοῦ κὺρ-Κώστα!

Ἔ, τότε πιὰ φωτίστηκα. Γκρεμιζόταν στὴ γειτονιά μας φοῦρνος, κ' ἐπειδὴ καὶ μιὰν ἄλλη φορὰ ποὺ συνέβη τὸ ἴδιο —θυμᾶστε ; - ἡ «Κυριακὴ» ἐκείνη πέρασε χωρὶς ἐπεισόδιο, οἱ ἀδελφές μου κ' ἡ Κυρὰ-Μάρθα συμπέραιναν μὲ βεβαιότητα πὼς οὔτε τῇ Πάσχα-Τετάρτῃ θὰ χάνουνταν ἢ θὰ πάθαιναν τὸ παραμικρὸ οἱ ἀπαντήσεις. Τὴν ἐμπιστοσύνη τους αὐτὴ τὴ μετέδωσαν καὶ σὲ μένα. Ξέρω κ' ἐγώ ; εἶπα. Ὁ κόσμος ἔχει μυστήρια καὶ φοῦρνοι δὲν γκρεμίζουνται καθεμέρα. Ὅπως τὸ γκρέμισμα τοῦ ἄλλου ἐκείνου ἦταν καλοσημαδιὰ γιὰ τὴν «Κυριακή» μας, γιατὶ νὰ μὴν εἶναι καὶ τὸ γκρέμισμα τούτου ἐδῶ ;

Μ' ἔπειθε ἀκόμα καὶ μιὰ ἄλλη περίεργη σύμπτωση : Ὁ φοῦρνος ποὺ γκρεμιζόταν ἦταν τοῦ κὺρ-Κώστα, μὰ τοῦ ἴδιου ἦταν κ' ὁ ἄλλος ποὺ εἶχε γκρεμιστεῖ ἐδῶ καὶ τόσα χρόνια. Ὅταν δηλαδὴ ἐπρόκειτο νὰ ξαναχτισθῇ τὸ ἀντικρυνό μας σπίτι καὶ γκρέμισαν τὸ δικό του μονόπατο ποὺ τὸ εἶχε νοικιασμένο γιὰ φοῦρνο, ὁ κὺρ-Κώστας ἐνοίκασε ἕν ἄλλο μονόπατο στὴν πάροδο ἐκείνη. Καὶ νὰ τώρα, γιὰ τὸν ἴδιο λόγο, τοῦ τὸ γκρέμιζαν κ' αὐτό : θάχτιζαν ἀπὸ πάνω. Ὥστε, συμπεραίναμε, ἡ «Κυριακή» μας σωζόταν ὄχι ἁπλῶς ὅταν γκρεμιζόταν φοῦρνος στὴ γειτονιά μας, παρὰ ὡρισμένως—δηλαδὴ σίγουρα—ὅταν γκρεμιζόταν φοῦρνος τοῦ κὺρ-Κώστα!

Ἄφησα τὴν κυρὰ-Μάρθα καὶ τὶς μεγάλες μου ἀδελφὲς νὰ πᾶνε πιὰ στὰ μαγαζιά, καὶ γύρισα μὲ τὶς μικρὲς στὸ σπίτι. Ἡ κυρία Διάπλασις ἦταν στὸ ἰδιαίτερο γραφεῖο της κ' ἅμα μᾶς ἄκουσε, μᾶς φώναξε :

—Καλέ, ποῦ εἴσαστε; Γιατὶ [ἀφήσατε] τὴ δουλειά σας καὶ φύγατε;

Μπήκαμε καὶ τῆς δώσαμε τὴ μεγάλη εἴδηση μὲ τὸ χαρούμενό μας συμπέρασμα :

—Γκρεμίστηκε πάλι ὁ φοῦρνος, τοῦ κὺρ-Κώστα, ἄρα δὲν εἶναι φόβος νὰ πάθῃ τίποτα ἡ «Κυριακή»!

Κούνησε τὸ κεφάλι της μὲ οἶκτο :

—Ράβδος ἐν γωνίᾳ, ὅρα βρέχει... Ἀνανία, σὲ παρακαλῶ νἀφήσῃς τὶς προλήψεις, τὶς ἀνοησίες καὶ τἀλογοπαίγνια, καὶ νὰ προσέχῃς σὰν τὰ μάτια σου τὶς ἀπαντήσεις τῶν παιδιῶν. Αὐτὰ ἐγὼ δὲν τἀκούω. Καὶ χίλιοι φοῦρνοι νὰ γκρεμιστοῦν, ἂν δὲν ἔχῃς ἐσὺ τὸ νοῦ σου, θὰ πάθουμε πάλι τὰ ἴδια, τὰ συνηθισμένα.

—Μὰ ἐγὼ φταίω γιὰ ὅσα παθαμὲ ὡς τώρα ; Ἐγὼ ἔβρεξα, ἐγὼ πλημμύρησα, ἐγὼ ἐφύσηξα, ἐγὼ ἔκλεψα ;... Μόνο γιὰ μερικὰ ἀτυχῆ ἀλογοπαίγνια εἶμαι ὑπεύθυνος, τὸμολογῶ. Ἀλλ' ἀφ' ὅτου ἡ Κυρὰ-Μάρθα διέπραξε τὸ χειρότερο—δὲν εἶναι τώρα ἐδῶ κ' ἡ εἰκόνα της δὲν ἀκούει—ἡ εὐθύνη μου εἶναι μικρότερη.

—Ναί, ἀλλὰ νὰ προσέχῃς. Τίποτ' ἄλλο. Πηγαίνετε.

Κι' ὅμως! Χωρὶς νὰ βάλω καμμιὰ ἔκτακτη προσοχή, παρὰ μόνο τὴ συνηθισμένη—καὶ μπορῶ νὰ πῶ καὶ μικρότερη, γιατὶ πάντα συλλογιζόμουν καὶ τὴν καλοσημαδιά—ὅλες ἐκεῖνες τὶς ἡμέρες ποὺ παιδευόμουν μὲ τὴν «Κυριακή», τὸ παραμικρὸ κακὸ δὲν συνέβη. Οὔτε ἔβρεξε νὰ πλημμυρήσῃ ἡ κάμαρά μου, οὔτε φύσηξε δυνατὸς ἀέρας νὰ μοῦ πάρῃ τὰ γράμματα ἀπ' τὸ τραπέζι, οὔτε κλέφτης μπῆκε στὸ σπίτι —ὁ περίπτυστος Χρύσανθος δὲν θὰ καταγίνεται, φαίνεται, μὲ τὴ Λαογραφία γιὰ νὰ τὸν ἐνδιαφέρουν κ' οἱ παροιμίες— οὔτε φύλαξα πουθενὰ ἀπαντήσεις καὶ νὰ μὴ θυμοῦμαι ὕστερα ποῦ... Τίποτ' ἀπολύτως! Τὶς διάβασα, τὶς ξεχώρισα,

«Βάστα με νὰ σὲ βαστῶ νἀνεβοῦμε στὸ βουνό»

τὶς ἔκαμα σωροὺς—μὰ ὄχι καὶ «ναβουχοδονοσωρούς», γιατὶ δὲν εἶναι παροιμία ποὺ νὰ τὴν προτιμοῦν πάρα πολλοί—κ' οὔτε μιὰ ἀπάντηση δὲν ἐχάθηκε. Σωστές, σωστότατες ὅπως τὶς μέτρησα ἀπ' τὴν ἀρχή, ὅταν ἔλεξε ἡ προθεσμία καὶ μοῦ παραδόθηκαν. Κι' ὅταν τελείωσα τὴν προκαταρκτικὴ αὐτὴ ἐργασία, μπῆκα στὸ γραφεῖο τῆς κυρίας θριαμβευτικά :

«Ὁ γέρος πέταξε τὸ κατάστιχό του στὴ θάλασσα»

— Νὰ τί θὰ πῇ νὰ γκρεμιστῇ φοῦρνος! Ἐδῶ εἶναι οἱ ἀπαντήσεις τῶν παιδιῶν. Δὲν λείπει οὔτε μιά, καὶ μπορεῖτε νὰ τὶς μετρήσετε.

— Πολὺ καλά, σὲ πιστεύω.

— Τώρα εἶμαι ἕτοιμος γιὰ τὴν κρίση. Ἐσεῖς ;

— Κι' ἐγώ. Φώναξε τὴν κυρὰ-Μάρθα, τὶς ἀδελφές σου καὶ τὴν Πίσσα, νὰ τὴν κάμουμε ἀμέσως.

—Ὡραῖα! Τὸ γοργὸν καὶ χάριν ἔχει. Καὶ τὸ *γοργόρισμα* τῆς Πίσσας ἐπίσης ἤ... *ἐπίσσας!*

—Ὦ, τ' εἶν' αὐτά ;

— Συγγνώμην, ἀλογοπαίγνια, ἀλλὰ... τὰ τελευταῖα.

***

Μαζευτήκαμε, καθήσαμε ὁλόγυρα στὸ τραπέζι κ' ἐγώ, μὲ τὴ στίβα τῶν ἀπαντήσεων μπροστά μου, ἄρχισα :

— Εὐτύχημα ποὺ δὲν ἔγινε σ'αὐτὴ τὴν «Κυριακὴ» ἐπεισόδιο,—θαῦμα ἢ σύμπτωση ἀδιάφορο—γιατὶ ἔχουμε τὴν ἐλευθερία, ἀπ' ὅλες αὐτὲς τὶς ἀπαντήσεις, νἀναφέρουμε μόνο ὅσες θέλουμε μεῖς, ὅσες ἀξίζουν, καὶ νἀποσιωπήσουμε τὶς ἀνάξιες κ' ἄπλῆς Εὐφήμου Μνείας, ἐνῶ ἄλλη φορά, ποὺ τὶς χάναμε ἀπὸ κακὴ φύλαξη, ἀναγκαζόμαστε βέβαια νἀποσιωπήσουμε καὶ καλές.

—Ἐκτὸς ἂν ὁ Θεὸς κ' ἡ Τύχη ἔκαναν νὰ χάνουνται μόνο κακές, εἶπε ἡ Κυρὰ-Μάρθα.

— Κι'αὐτὸ δὲν ἀποκλείεται, εἶπα ἐγώ. Ὡστόσο σήμερα θὰ πᾶμε στὰ σίγουρα. Κατὰ τὴ συνηθισμένη μας μέθοδο, ἐχώρισα τὶς ἀπαντήσεις σὲ σωροὺς, βάζοντας μαζὶ ὅσες ἔχουν τὴν ἴδια παροιμία. Εἶναι ἀπὸ πέντε, ἀπὸ δέκα, καὶ τὸ πολὺ ἀπὸ δεκαπέντε. Θὰ σᾶς μιλῶ γιὰ μιά, δυό, τρεῖς, τὶς καλύτερες. Θἀναφέρω ἀκόμα κ' ὅσες ὁπωσδήποτε ἀξίζουν. Καὶ γιὰ τὶς ἄλλες... *μόνο!*

— Τί θὰ πῇ *μόνο* ; ρώτησε ἡ Κική.

— Εἶναι ... σανσκριτικὴ λέξη ποὺ σημαίνει *σιωπή*. Λοιπόν, σύμφωνοι ;

— Μάλιστα.

— Κι'ἀρχίζω ἀπὸ τὰ φασόλια. Εἶναι, βλέπετε,ἀρκετά...

— Τί ἐννοεῖς φασόλια; ρώτησε ἡ κ.Διάπλασις. Τὴν παροιμία «φασούλι στὸ φασούλι» ; ...

—Ὄχι! Αὐτὴ μόνο ἡ *Μαϊμουδίτσα* τὴν προτιμᾷ, ποὺ πλέκει καὶ τὸ ἐγκώμιο τῆς οἰκονομίας. «Ἕνα φασουλάκι μόνο του, λέει, δὲν εἶναι τίποτα· μαζεμμένα ὅμως πολλά, κάνουν ἕνα σακκούλι,ποὺ εἶναι κάτι». Καὶ θυμίζει τὸ μερμήγκι καὶ τὸν τζίτζικα τοῦ μύθου ...

— Μὰ ἡ παροιμία αὐτὴ προτρέπει μᾶλλον στὴν ἀποταμίευση, εἶπε ἡ Ἀγάπη. Ἂς εἶναι, κ' ἡ οἰκονομία τὸ ἴδιο εἶναι ἀπάνω-κάτω· ἀλλὰ γιὰ τὴν ἀκρίβεια.

— Ποιὰ ἀκρίβεια ; τῶν φασολιῶν ; γέλασε ἡ Κική.

—Ἡσυχία! φώναξε ἡ κ. Διάπλασις. Ἐξακολούθησε, Ἀνανία. Ποιὰ εἶναι τἄλλα φασόλια αὐτοῦ τοῦ σωροῦ ;

— Τὰ δικά μου! Ἂν θυμᾶστε, ἔγραψα κάποτε στὰ «Νέα καὶ Περίεργα» πὼς τὰ φασόλια φέρνουν ἔμπνευση. Ὅλα λοιπὸν αὐτὰ τὰ παιδιὰ λένε πὼς, γιὰ νὰ ἐμπνευσθοῦν καὶ νἀπαντήσουν στὴν «Κυριακή», ἀγόρασαν, μαγείρεψαν κ' ἔφαγαν φασόλια.

— Καλή χώνεψη!

—Ὁ *Ἄσπρος Γλάρος*, ὅμως ἂν καὶ πῆγε μόνος του στὸ μανάβη καὶ πῆρε μισὴ ὀκὰ φασολάκια, καὶ μόνος του τὰ μαγείρεψε στὸ πλυσταριό, τὰ χώνεψε χωρὶς νὰ ἐμπνευσθῇ. Τἄβαλε τότε μαζί μου πὼς ἔγραψα ψέμματα—μὰ τὰ φασόλια εἶναι πολλῶν εἰδῶν· μὲ ρώτησε ποιὰ ἐμπνέουν;—κ' ἔψαξε σ' ἕνα παλιὸ βιβλίο μὲ Μύθους τοῦ Αἰσώπου. Ἐκεῖ, στὰ ἐπιμύθια, βρῆκε καὶ μιὰ παροιμία ποὺ τοῦ ἄρεσε πολύ. Εἶναι αὐτὴ ποὺ κανένας ἄλλος δὲν μᾶς γράφει : «Κάλλιο λάχανα μὲ γλύκα, παρὰ ζάχαρη μὲ πίκρα». Μὲ τῇ διαφορὰ πὼς δὲν σημαίνει ἀκριβῶς αὐτὸ ποὺ λέει ὁ *Ἄσπρος Γλάρος*— πάλι ἡ *ἀκρίβεια*, ἀλλ' ἀφοῦ ζοῦμε «ἀτῆς ἀκρίβειας τὸν καιρό» ;—παρ'ἁπλούστατα, πὼς ἅμα εἶναι κανένας χαρούμενος γλυκαμένος, τρώει μ' εὐχαρίστηση καὶ τὰ λάχανα, ἐνῶ ἅμα εἶναι λυπημένος, πικραμένος, κι' ἡ ζάχαρη τοῦ φαίνεται πικρή.

— Δὲν τὸ παραδέχουμαι! φώναξε ἡ Φιφή, ποὺ εἶναι λιχουδίτσα. Ἐγώ, καὶ λυπημένη ὅταν εἶμαι, ἅμα τρώω ζάχαρη, γλυκαίνουμαι. Πικρὴ ζάχαρη ποὺ ἀκούσατε ; ἐκτὸς ὅταν εἶναι κομμένη, ὅπως συμβαίνει κάποτε στὴν κρέμα-καραμελέ.

— Πάψε, Φιφή! ἂν ἀρχίσουμε τώρα νὰ θυμούμαστε τὰ γλυκά, δὲ θἄχουμε τὸ νοῦ μας στὴν «Κυριακή»

— Νὰ τώρα ἡ *Ἀττὲ-Ἰράμ*. Κι' αὐτὴ ζήτησε φασολάκια, ἀλλὰ ἡ μαμμά της τῆς εἶπε πὼς παραμέστωσαν πιὰ καὶ δὲν τρώγουνται. Ἦταν ἀπελπισμένη, κι' ὅμως ἔφτασε ποὺ *μελέτησε* (δηλαδὴ ἀνέφερε) τὰ φασολάκια, γιὰ νὰ τῆς ἔρθῃ μιὰ ἔμπνευση καὶ νὰ θυμηθῇ «τὴν ἔξοχη καὶ παραστατικὴ» παροιμία ποὺ λέει : «Βόηθα με νὰ σὲ βοηθῶ, νἀνεβοῦμε τὸ γκρεμό». Καὶ τὴν ἐξηγεῖ : «Οἱ ἄνθρωποι γιὰ νὰ νικοῦν τὶς δυσκολίες τῆς ζωῆς, πρέπει νἀλληλοβοηθοῦνται». Ἀλλὰ ἀπὸ ποῦ προῆλθε ἡ παροιμία ; "Ἂν ἡ *Ἀττὲ Ἰράμ* ἔτρωγε φασολάκια, θὰ μᾶς ἔλεγε... καὶ τὰ ὀνόματα ἀκόμα τῶν ὀρειβατῶν ποὺ τὴν πρωτοεῖπαν· ἀλλ'ἀφοῦ παραμέστωσαν...

— Μπά! ἔκαμε ἡ Κυρὰ-Μάρθα· νὰ στομάχιαζε τὸ κορίτσι ; τὰ ὀνόματα αὐτὰ ἂς μὴν τὰ μάθουμε ποτέ!

—Ἐδῶ ἀνοίγω μιὰ παρένθεση : Κι' ἄλλος, χωρὶς νὰ *μελετήσῃ* φασολάκια, προτιμᾷ τὴν ἴδια παροιμία, ὁ *Φιλή-*

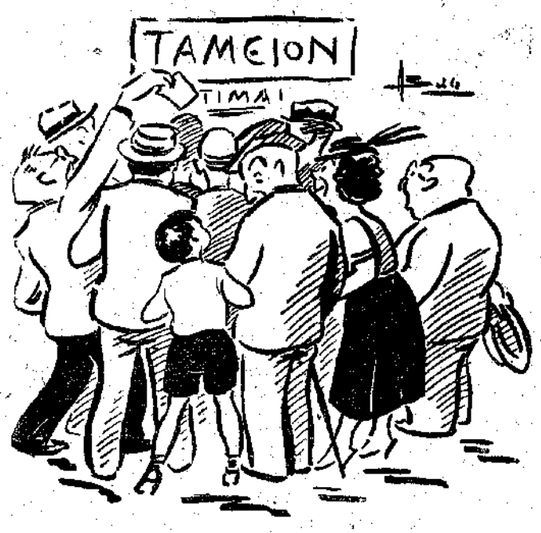

«—Ἔ, τί ἀπράχνεις; Ἂν εἶσαι καὶ παπᾶς...»

μων· ἀλλὰ τὴ λέει κάπως ἀλλοιώτικα : «Βάστα με νὰ σὲ βαστῶ, ν' ἀνεβοῦμε στὸ βουνό». Κι' ἐξηγεῖ πὼς τὸ «βουνὸ» σημαίνει τὴν τριακμία τῆς ζωῆς, καὶ τὸ «βάστα με νὰ σὲ βαστῶ» τὴν ἀλληλοβοήθεια. Κλείνω τὴν παρένθεση καὶ γυρίζω στὸ σωρὸ τῶν φασολιῶν μου. Ἄλλα δέκα παιδιὰ τἀναφέρουν μὲ τὸ ἴδιο πνεῦμα. Ἀλλὰ ἐπειδὴ τὸ καθένα

«—Θείε, δόστε μου τώρα τὸ πενηντάρικο. Κάλλιο πέντε καὶ στὸ χέρι. . .»

προτιμᾶ μιὰ παροιμία ποὺ τὴν προτιμοῦν καὶ πολλοὶ ἄλλοι —χωρὶς φασόλια—τοποθετῶ αὐτὲς τὶς ἀπαντήσεις στοὺς οἰκείους σωροὺς γιὰ νὰ τὶς ἰδοῦμε ἐν καιρῷ, καὶ προχωρῶ.

Σταμάτησα λίγο γιὰ νὰ κάμω τὴ μανούβρα ποὺ εἶπα, κι' ἐξακούθησα :

Ὁ ***Ζέφουνας*** προτιμᾷ τὴν παροιμία «ὅπου λαλοῦν πολλὰ κοκόρια ἀργεῖ νὰ ξημερώσῃ». Καὶ διηγεῖται πὼς ἡ ἐμπνευση τοῦ ἦρθε μιὰ νύχτα ποὺ ἄκουγε πολλὰ λαλήματα πετεινῶν, ἐνῶ τὰ ξημερώματα ἦταν μακριά. Γιὰ τὴν ἀκρίβεια ὅμως παρατηρῶ πὼς ἡ παροιμία αὐτὴ δὲν λέει τίποτα πραγματικό. Ὅσα κοκόρια κι' ἂν λαλήσουν, τὴν ἴδια ὥρα ξημερώνει, οὔτε ἀργότερα, οὔτε νωρίτερα. Ἀλλὰ μ' αὐτὸ ὁ λαὸς θέλησε νὰ πῇ πὼς ὅπου μιλοῦν κι' ἀνακατεύουνται πολλοί, ἡ δουλειὰ ἀργεῖ νὰ τελειώσῃ, ὅπως καμμιὰ φορὰ κι' ἡ «Κυριακή» μας. Γι' αὐτὸ παρακαλῶ τὶς ἀδελφές μου νὰ μὴ διακόπτουν. Τὴν ἴδια παροιμία προτιμοῦν ὁ ***Ρεπόρτερ*** μὲ καλὴ διατύπωση, κι' ἄλλοι πέντε ἀκόμα ποὺ δὲν λένε τίποτα ξεχωριστό. Κι' ἔρχομαι στὸ σωρὸ τῆς πολὺ εὐνόητης παροιμίας «Ὅπως σπείρεις θὰ θερίσῃς». Ὁ ***Λέυκος Θρ. Αὐτόνομος***, ποὺ εἶναι Κύπριος, τὴ λέει κυριώτικα : «Ὅ,τι σπείρεις ἐννὰ θερίσῃς». Καὶ τελειώνει ἔτσι : «Καὶ τώρα, ἀπ' ὅσα ἔσπειρα σ' αὐτὸ τὸ γράμμα, ἀνάλογα θὰ θερίσω ἀπὸ σᾶς».

— Κανέναν Ἔπαινο, ἔ ;

— Δὲν ξέρω, Κική, θὰ ἰδοῦμε. Καὶ τὸ ***Κῦμα τοῦ Ἰονίου*** ἔχει μιὰ καλὴ ἐξήγηση. Οἱ ἄλλοι ὀχτὼ λένε κοινά. Κι' ἔρχομαι σ' ἕνα ἀρκετὰ μεγάλο σωρὸ ποὺ ἔχει τὴν πασίγνωστη παροιμία «Κάνε τὸ καλὸ καὶ ρίχ'το στὸ γιαλό».

Ὅλοι τὴν ἐξηγοῦν σωστά. Ἐννοεῖ νὰ κάνουμε τὸ καλὸ χωρὶς νὰ ζητοῦμε οὔτε ἐγκώμια οὔτε ἀνταπόδοση : τὸ καλὸ γιὰ τὸ καλό. Ὁ ***Σείριος*** ὅμως διηγεῖται καὶ τὴν προέλευσή της, ὅπως τὴν ἄκουσε ἀπὸ ἕναν παππού. Κάποτε, ἕνας γερος ποὺ ἔκανε πολλὰ καλὰ στὴ ζωή του, τὰ ἔγραφε σ' ἕνα κατάστιχο, νὰ τὰ διαβάσουν οἱ ἄνθρωποι ὅταν θὰ πέθαινε καὶ νὰ τὸν συχωράνε. Ἕνας φίλος του τὸν ἔπεισε πὼς αὐτὸ δὲν ἦταν σωστό, γιατὶ τὸ καλὸ πρέπει νὰ τὸ κάνουμε κρυφά, νὰ μὴν τὸ ξέρῃ παρὰ μόνο ὁ Θεός. Ὁ γέρος τότε πέταξε τὸ κατάστιχό του στὴ θάλασσα (τὸ ἔριξε στὸ γιαλό), κι' ἀπ' αὐτὸ βγῆκε ἡ παροιμία. Ὁ ***Στέφανος τῆς Δόξης*** δὲν μᾶς λέει τὴν προέλευσή της, μᾶς ἐξηγεῖ ὅμως εὔγλωττα κ' ὡραῖα τὴν «ὑψηλή της σημασία» (κρῖμα ποὺ ἡ ἀπάντησή του εἶναι πολὺ ἐκτενὴς γιὰ νὰ σᾶς τὴ διαβάσω). Ἐπίσης τὸ ***Νυχτοτράγουδο*** ποὺ βασανίστηκε πολὺ ὡς νὰ διαλέξῃ παροιμία—ὅπως ἄλλωστε πολλοὶ ἄλλοι, γιατὶ αὐτὸ τὸ προοίμιο εἶναι κοινότατο στὶς ἀπαντήσεις — τὸ ***Δουλούδι τῶν Ἄλπεων***, ἡ ***Αὐγερὴ*** κι' ὁ ***Ἀκρίτας***, μὲ πολὺ καλογραμμένες ἀπαντήσεις. Οἱ ἄλλοι τοῦ σωροῦ, καμμιὰ δωδεκαριά, θυμίζουν τὸ «γκουάρντα ἔ πάσσα» τοῦ Ντάντε («κοίταξε καὶ πέρνα»).

— ***Πάσσα*** λοιπὸν παρακάτω !

— Δυὸ-τρεῖς μόνο προτιμοῦν τὴν παροιμία «Ἂν εἶσαι καὶ παπάς, μὲ τὴν ἁράδα σου θὰ πᾶς». Ὁ πιὸ ἐνδιαφέρων εἶναι τὸ ***Φαλαγγιτάκι***. Κάποτε, διηγεῖται, ποὺ εἶχε πάει στὸ ταμεῖο ἑνὸς θεάτρου γιὰ νὰ βγάλῃ εἰσιτήριο, ἦταν πολὺς κόσμος κι' ὅρχισε νὰ σπρώχνῃ γιὰ νὰ πάῃ μπρὸστά. Μὲ ἄλλους λόγους ἤθελε νὰ καταπατήσῃ τὴ σειρὰ τῶν ἄλλων. Τότε κάποιος τοῦ εἶπε : «Ἔ ! τί σπρώχνεις ; ἂν εἶσαι καὶ παπάς, κτλ.». Κι' ἐξακολουθεῖ : «Φαίνεται πὼς κανένας παπάς, ἀγενὴς σὰν καὶ μένα, ἔσπρωχνε γιὰ νὰρθῃ ἡ ἁράδα του πρωτύτερα, κάποιος τοῦ τὸ εἶπε αὐτό, κι' ὁπὸ τότε ἔμεινε παροιμία. Ἐγὼ ὅμως τὴν προτιμῶ ἀπ' ὅλες, ὄχι μόνο γιατ' εἶναι ἡ πιὸ γουστόζικη, παρὰ καὶ γιατὶ μοῦ ἔτυχε ὡς περιστατικὸ στὴ ζωή μου».

— Καὶ βέβαια εἶπε ἡ κ. Διάπλασις, τὸ ***Φαλαγγιτάκι*** θὰ ἔπαψε ἀπὸ τότε νὰ εἶναι ἀγενὴς καὶ νὰ σπρώχνῃ τὸν κόσμο.

— Μὰ κι' ἡ ***Αὐγὴ*** ὠφελήθηκε πολὺ ἀπὸ μιὰ παροιμία. Εἶναι αὐτή : «ἀπὸ πήτα ποὺ δὲν τρῶς μὴ σὲ νοιάζει κι' ἂν καῇ», ποὺ μοιάζει, λέει, μὲ τὴν ἄλλη «ἐκεῖ ποὺ δὲν σὲ σπέρνουν μὴ φυτρώνῃς», κι' εἶναι προπάντων γιὰ τοὺς περιέργους. Κι' ἡ ***Αὐγὴ*** τελειώνει ἔτσι : «Δὲν ξέρω ἂν ἡ ἀπάντησή μου θὰ βραβευθῇ, ἀλλὰ πάντως, ἂν δημοσευθῇ, θὰ χρησιμεύσῃ σὲ κανένα Διαπλασόπουλο ποὺ νὰ μὴν ξέρῃ τὴν παροιμία ὅπως θὰ χρησιμεύσουν καὶ σὲ μένα μερικὲς ἀπὸ τὶς ἀπαντήσεις ποὺ θὰ διαβάσω στὴν Πάσχα-Τετάρτη Κυριακή».

— Σωστό, εἶπε ἡ κ. Διάπλασις. Μιὰ φορὰ κάναμε «Κυριακή» μὲ τὴν ἴδια ἐρώτηση Λοιπὸν πολλὰ παιδιὰ μοῦ ἔγραψαν, πὼς οἱ μόνες παροιμίες ποὺ ξέρουν εἶναι ἀπὸ τὴν «Κυριακή» ἐκείνη.

— Κι' ἡ ***Δευκὴ Καμέλια*** διαλέγει μιὰ παροιμία πολὺ διδακτικὴ γιὰ τοὺς τεμπέληδες : «Ὁ Μανώλης μὲ τὰ λόγια—χτίζει ἀνώγια καὶ κατώγια». Κι' ἀφοῦ μᾶς διηγεῖται τὴν προέλευσή της, ἀπὸ κάποιον Μανώλη «ποὺ ἔκανε δνειρα καὶ σχέδια στὸν καφενέ, ἀφίνοντας ἀσκαφτο τὸ ἀμπέλι του, ἐπιλέγει : «Οἱ ἀνόητοι λένε τί θὰ κάνουν, ἐνῶ οἱ γνωστικοὶ ἀφίνουν τὰ ἔργα νὰ μιλοῦν μόνα τους. Δὲν χρειάζεται, πιστεύω, ἄλλη ἀνάπτυξη».

— Μὰ εἶναι τάχα κανόνας γενικός ; εἶπε ἡ Ἀγάπη. Δὲν ὑπάρχουν καὶ περιστάσεις ποὺ πρέπει νὰ λέῃ κανένας τί θὰ κάμῃ, χωρὶς νὰ εἶναι ἀνόητος;

«Ἂν τινάξῃ ὁ μυλωνὰς τὰ γένεια του. . .»

— Ὅταν μπορῇ κι' εἶναι βέβαιος πὼς θὰ τὸ κάμῃ. Τὴν ἴδια παροιμία ἔχουν κι' ἄλλοι πέντε. Ἀλλὰ λένε τὰ ἴδια μὲ τὴ ***Δευκὴ Καμέλια***, ποὺ αὐτὴ τὰ λέει καλύτερα. Κι' ἔρχομαι στὸν ***Ἀδολὰρ*** ποὺ εἶναι μόνος του. Αὐτὸς προτιμᾷ τὴν ὡραία πράγματι παροιμία «Ποῦ πουλᾶν ἀδέρφια, ν' ἀγοράσω» ; (κι' ἔτσι εἶναι ἡ σωστή, ὄχι ὅπως τὴ λέει ἡ μητέρα του, ὅταν τὸν βλέπῃ μὲ τὸν ἀδερφό του, νὰ κάθουνται καὶ νὰ μιλοῦν ἡσυχα ἢ νὰ παίζουν ἀγαπημένα). Κι' ἐξηγεῖ : «Ἡ παροιμία αὐτὴ ἐξυμνεῖ τὴν ὑπέροχη ἀδελφικὴ ἀγάπη καὶ μακαρίζει τὰ μονιασμένα ἀδέλφια κτλ.».

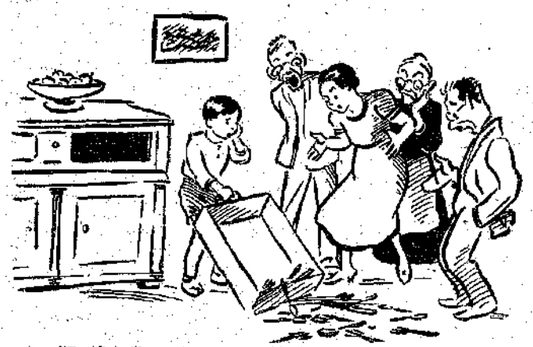

«Ἔτρεξαν ὅλοι καὶ τὸν εἶδαν μὲ τὸ ἄδειο συρτάρι στὸ χέρι, σκυφτὸ καὶ ντροπιασμένο»

— Δὲν εἶναι μόνο αὐτό, εἶπε ἡ κ. Διάπλασις. Ἡ παροιμία θέλει νὰ πῇ προπάντων πόσο σπάνιο, πολύτιμο καὶ δυσεύρετο πρᾶγμα εἶναι ὁ καλὸς ἀδελφός, ποὺ ὅταν δὲν τὸν ἔχῃς, δὲν μπορεῖς νὰ τὸν βρῇς πουθενά, ὅσο κι' ἂν τὸν ἀκριβοπληρώσῃς, γιατὶ πουθενὰ «δὲν πουλᾶν ἀδέρφια». Παρακάτω!

— Μὰ κι' ὁ ***Συριανὸς*** παρεξηγεῖ τὴν παροιμία του «ἡ φτήνια τρώει τὸν παρά». Θέλει νὰ πῇ ἁπλούστερα πὼς τὸ φτηνὸ πράμμα τὸ παίρνει κανεὶς καὶ χωρὶς νὰ τὸχῃ μεγάλη ἀνάγκη, κι' ὄχι πὼς ὅταν τὸ ἴδιο πράμμα τὸ βρίσκει ἄλλοῦ φθηνότερα κι' ἀλλοῦ ἀκριβότερα, τὸ παίρνει γιὰ οἰκονομία ἀπὸ τὸ φτηνότερο μαγαζί. Τὸ ἐναντίο δηλαδὴ ἀπὸ τὴν οἰκονομία : ἡ φτήνια μᾶς κάνει νὰ σπαταλοῦμε καὶ γιὰ περιττά, γι' αὐτὸ τρώει τὸν παρά μας.

— Ἀλήθεια, εἶπε ἡ Κική, Ἐγὼ μιὰ μέρα εἶδα σὲ μιὰ βιτρίνα ἕνα ὡραῖο καλλιέ. Ἐνόμισα πὼς θἄχῃ τοὐλάχιστο ἑκατὸ δραχμές. Ρωτᾶ : μόνο εἴκοσι ! Τί τοῦ πληρώνεις ; εἶπα· τὴν πάστα ; τὸ μέταλλο ; τὴν ἐργασία ;». Καὶ τὸ ἀγόρασα μὲ τὸ μόνο εἰκοσάρι ποὺ εἶχα σὲ ἕνα τσέπη μου, ἐνῶ κολλιὲ εἶχα ἄλλα δυό : ἕνα στὸ λαιμό μου κι' ἕνα στὸ συρτάρι μου.

— Καὶ τὸ ***Ναυτάκι*** ἐπίσης παρεξηγεῖ τὴν παροιμία του : «ἡ γλῶσσα κόκκαλα δὲν ἔχει καὶ κόκκαλα τσακίζει». Συνάντήθηκαν, λέει, δυὸ ἐχθροί· ὁ ἕνας ἔβρισε, κι' ὁ ἄλλος ἐκτόπησε τὸν ὕβριστὴ μὲ τὸ μπαστούνι του καὶ τοῦ ἔσπασε τὴν ὠμοπλάτη. Τὸ ***Ναυτάκι*** ἐννοεῖ πὼς ἡ γλῶσσα τοῦ πρώτου ἔκαμε τὸν δεύτερο νὰ τοῦ σπάσῃ ἕνα κόκκαλο· ἐνῶ ἡ παροιμία θέλει νὰ πῇ πὼς ἡ γλῶσσα, ἡ κακὴ γλῶσσα, τσακίζει. Καὶ δὲν εἶναι ἀλήθεια ; ἕνας κακὸς λόγος, μιὰ βρισιά, μιὰ παρατήρηση πολλὲς φορὲς δὲν χτυπᾷ σὰ μπαστουνιά, σὰ μπάτσος ;

— Ὤ, ναί ! εἶπε ἡ Ἐλπίς. Στὸ σχολειό, προτιμοῦσα μπάτσο ἀπὸ μιὰ αὐστηρὴ παρατήρηση τῆς κυρίας.

— Ἡ ***Μυρτὼ*** εἶναι πολὺ νόστιμη. Μιὰ μέρα ὁ θεῖος της εἶπε : «Αὔριο φεύγω. Τί θέλεις, νὰ σοῦ δώσω, ἕνα πενηντάρικο τώρα, ἢ δυὸ ἑκατοστάρικα ἅμα γυρίσω ;—Δυὸ ἑκατοστάρικα ἅμα γυρίσετε» τοῦ ἀπαντᾷ ἀμέσως. Ἀλλὰ τόσα πράγματα ἔπρεπε νὰ κάμῃ ἐκείνη τὴν ἡμέρα—καὶ πάστα νὰ φάῃ, καὶ ζητιάνο νὰ ἐλεήσῃ—ποὺ δὲν ἀναβάλλονταν, ὥστε γύρισε στὸ θεῖό της καὶ τοῦ εἶπε : «Θεῖε, ἄλλαξα γνώμη· δόστε μου τώρα τὸ πενηντάρικο». Κι' ἔτσι ἀναγνώρισε τὴν ἀλήθεια τῆς παροιμίας. «Κάλλιο πέντε καὶ ἀτὸ χέρι, παρὰ δέκα καὶ καρτέρει». Μὰ καὶ τὸ ***Κεφαλλονίτικο Ἔλατο*** μᾶς διηγεῖται μιὰ ἱστορία. Κάποτε ἀνέβαινε μὲ κόπο ἕνα βουνό, γιὰ νὰ πολαύσῃ ἀπὸ τὴν κορυφή του τὴ θέα ποὺ τοῦ εἶχαν πεῖ πὼς εἶναι ἔξοχη. Τὸν εἶδε στὸ δρόμο ποὺ ἀγωνιζόταν ἕνας τσοπάνος καὶ τοῦ εἶπε : «Ἔ, ἂν δὲν κουράσῃς γόνατα, καρδιὰ δὲν θεραπεύεις». Νὰ μιὰ σοφὴ παροιμία. Κι' ἐπιλέγει : «Κατέβηκα ἀπ' τὸ βουνό, ἀλλὰ πραγματικὰ δὲν ἔπαψα νἀνεβαίνω. Καὶ θἀνεβαίνω πάντα τὸν ἀνήφορο τῆς ζωῆς, ὅπου πρέπει νὰ κουρασθῶ γιὰ νὰ νικήσω. Σ' αὐτόν, γιὰ πόδια ἔχω τὸ μυαλό μου, καὶ γι' ἀγκάθια τὶς δυσκολίες».

— Ὡραῖα τὰ λέει, εἶπε ἡ Ἀγάπη. Κι' ἀντίθετα ἀπὸ μερικούς, ποὺ τὸ μυαλό τους τὸ ἔχουν . . . στὰ πόδια τους.

— Τὸ ***Μαγεμένο Ρόδο***, στὸ σχολειό, εἶχε βγάλει ὄνομα γι' ἄτακτη. Μιὰ μέρα γινόταν κάποια ἀταξία κι' ὁ καθηγητής, ποὺ τὴν εἶχε στὸ μάτι, φώναξε : «Πάλι τὸ ***Μαγεμένο Ρόδο θορυβεῖ***;»—Μὰ τὸ ***Μ. Ρ.*** ἀπουσιάζει ! τοῦ λένε τἄλλα κορίτσια.—Ἄ, τότε δὲν γίνεται θόρυβος» λέει γελώντας ὁ καθηγητής. Τὴν ἄλλη μέρα ποὺ πῆγε, οἱ συμμαθήτριές της τῆς εἶπαν· καὶ μιὰ ἐπρόσθεσε «κάλλιο νὰ σοῦ βγῇ τὸ μάτι παρὰ τὄνομα». Τὸ ***Μ. Ρόδο*** ἐπιλέγει : «Σοφὴ παροιμία ! Πραγματικῶς, κι' ἐγὼ θὰ προτιμοῦσα νὰ μοῦ βγῇ τὸ μάτι παρὰ τὄνομα πὼς εἶμαι ἄτακτη. Τί λέτε καὶ σεῖς ;»

— Ἄ, ὄχι ! εἶπε ἡ Κυρὰ Μάρθα. Τὸ μάτι, θεὸς φυλάξοι ἂν βγῇ, δὲν ξαναμπαίνει παρὰ ψεύτικο, ἐνῶ τὄνομα εὔκολα μπορεῖ νὰ . . . ξαναμπῇ. Ἡ παροιμία αὐτὴ εἶναι ὑπερβολική. Ἀλλὰ ἡ ὑπερβολὴ δείχνει ζωηρότερα πόσο κακὸ κι' ἀσύμφορο εἶναι τὸ κακὸ ὄνομα.

— Τέσσαρις προτιμοῦν τὴν παροιμία «ὁ καλὸς καραβοκύρης στὴ φουρτούνα φαίνεται». Ἡ ***Βασίλισσα Νεφερτίτι*** τὴν ἐξηγεῖ καλύτερα ἀπ' ὅλους. «Ὅπως συμβαίνει σύχνα—λέει—θὰ βγῆκε ἀπὸ καράβι καὶ σιγὰ-σιγὰ πῆρε μεταφορικὴ σημασία : φουρτούνα εἶναι ἡ δύσκολη περίσταση, καὶ καραβοκύρης ὁ ἄνθρωπος ποὺ ξέρει νὰ τὰ βγάζῃ πέρα». Αὐτὸ εἶναι· κι' ὄχι ἐκεῖνο ποὺ νομίζει τὸ ***Ἀνυπότακτο Ναυτάκι***, δηλαδὴ πὼς πρωτοειπώθηκε «γιὰ κανέναν ἄνθρωπο ποὺ κατώρθωσε νὰ βγῇ νικητὴς σὲ μιὰ πολὺ δύσκολη περίσταση τῆς ζωῆς του».

— Βεβαιότατα!

— Ἀλλὰ τὸ παράξενο εἶναι πὼς ἐδῶ πέφτει ἔξω ἕνας πολὺ καλὸς καραβοκύρης : τὸ ***Δοξασμένο Ἀκρωτήρι***. Παίρνει τὴν παροιμία ταυτόσημη μὲ τὴν ἄλλη ποὺ λέει «στὶς συμφορὲς δοκιμάζουμε τοὺς φίλους» καὶ τὴ θυμᾶται ὅταν ἕνας φίλος του, ποὺ τὸν ἐνάμιζε εἰλικρινῆ χωρὶς νὰ τὸν ἔχῃ δοκιμάσει, τοῦ φέρθηκε δόλια σὲ μιὰ περίσταση.

— Ἄσχετο βέβαια, εἶπε ἡ κ. Διάπλασις· ἡ διήγηση ὅμως τοῦ ***Δ. Α.*** θὰ εἶναι ὡραία . . .

— Ἄ, ναί ! Θέλετε νὰ σᾶς τὴ διαβάσω ;

— Δὲν ἔχουμε καιρό, βλέπω ἀκόμα πολλὲς ἀπαντήσεις. . .

— Τότε προχωρῶ. Τὸ ***Ἄσπρο Κουνελάκι*** ἀγαπᾶ τὴν παροιμία «ἂν τινάξῃ ὁ μυλωνᾶς τὰ γένεια του, πέφτουν πήτες καὶ κουλούρια, καὶ τοῦτο γιατὶ ἀγαπᾷ πολὺ τὶς ὡραῖες πήτες ποὺ φτιάνει ἡ γιαγιά της καὶ τὰ πασχαλινὰ κουλούρια Ἀλλὰ πῶς ἔγινε ἡ παροιμία ; Τὸ ***Δ. Κ.*** φαντάζεται πὼς πῆγε κάποτε ἕνας φτωχὸς στὸ μύλο, νὰ γυρέψῃ τοῦ μυλωνᾶ λίγο ἀλεύρι· αὐτός, τσιγγούνης, τοῦ εἶπε πὼς δὲν ἔχει κι' ὁ φτωχὸς φώναξε : «Ἀμ καὶ τὰ γένεια σου, καϊμένε, νὰ, τινάξῃς, θὰ πέσῃ ὅσο ἀλεύρι μοῦ φτάνει». Πραγματικῶς,

Ἡ Τσαγγαροδευτέρα ἢ τὰ δκτηρὰ μ κ α λ ω σ ά κ ι α

ὁ μυλωνὰς ἐτίναξε τὰ γένεια του, ποὺ ἦταν μακριά, κι' ὄχι . . . σὰν τὰ δικά μου, κι' ἔπεσε μπροστὰ στὸ φτωχὸ τόσο ἀλεύρι, ποὺ τοῦ ἔφτανε νὰ κάμῃ καὶ πῆτες καὶ κουλούρια. «Καὶ βέβαια, ὅποιος ἔχει πολλά, ὅσο λίγα κι' ἂν δώσῃ, πάντα θὰ εἶναι ἀρκετὰ γιὰ τὸ φτωχὸ ποὺ δὲν ἔχει τίποτα».

—Ἢ μᾶλλον, συμπλήρωσε ἡ κ. Διάπλασις, ὅποιος ἔχει πολλά, μπορεῖ νὰ δώσῃ ἀρκετὰ χωρὶς νὰ τοῦ ἀποφαγοῦν, χωρὶς νὰ στερηθῇ τίποτα αὐτός, ὅπως ὁ μυλωνὰς ποὺ κολυμπάει στάλευρι—στὸ χρυσάφι σὰ νὰ λέγαμε—ἂν τινάξῃ ἁπλῶς τὰ γένεια του.

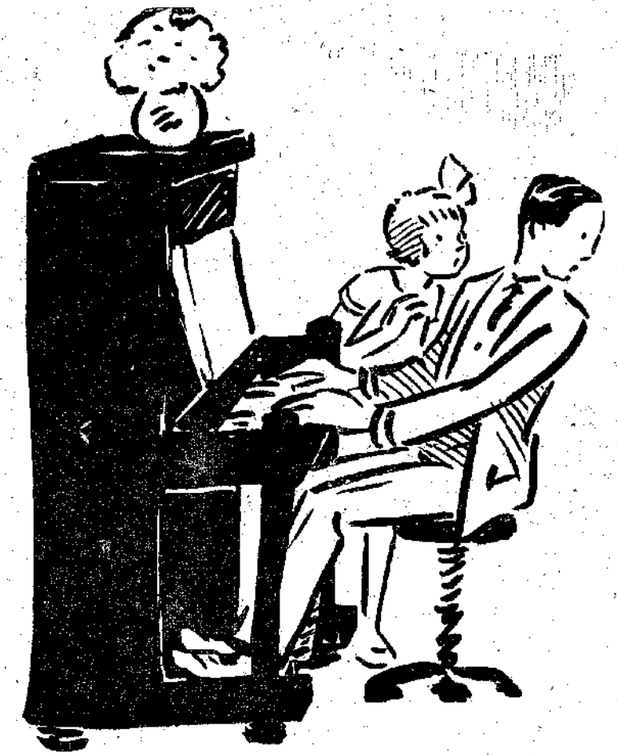

«—"Οσα δὲν φτάνει ἡ ἀλεποῦ τὰ κάνει κρεμαστάρια!»

***

Ἔκαμα μικρὴ διακοπὴ γιὰ νὰ ἀναπνεύσω κι' ἐξακολούθησα:

—Ἀκολουθοῦν καμμιὰ δεκαριὰ ποὺ προτιμοῦν τὴν παροιμία «ὅποιος ἔχει πολὺ πιπέρι βάζει καὶ στὰ λάχανα». Ἀλλὰ μόνο ἡ ἀπάντηση τοῦ *Πέρη Δήλου* ἔχει κάτι τὸ ἰδιαίτερο, ποὺ ἀναφέρει πὼς μιὰ φορὰ τὸ πιπέρι ἦταν τόσο πολύτιμο, ὥστε κάποιος ἄραβας βασιλιάς, μαζὶ μὲ διάφορα βασιλικὰ δῶρα, ἔστειλε στὸν Κάρολο τῆς Γερμανίας κι' ἕνα σακκούλι πιπέρι.—"Αλλοι τόσοι ἐπίσης προτιμοῦν τὴν παροιμία «ἀγαπᾷ ὁ Θεὸς τὸν κλέφτη μάγαπῆ καὶ τὸ νοικοκύρη». Μὰ πάλι μιὰ μόνο ἀπάντηση ξεχωρίζει, τοῦ *Ἀλεξανδρινοῦ*. Πῆγε, λέει, μιὰ μέρα νὰ κλέψῃ γλυκὸ ἀπ'τὸ μπουφέ. Ἐπειδὴ ὅμως ἦταν κλειδωμένος, σκέφθηκε νὰ βγάλῃ ἕνα συρτάρι καὶ νὰ περάσῃ τὸ χέρι του στὸ ντουλαπάκι. Δυστυχῶς, τὸ συρτάρι ἐκεῖνο ἦταν γεμᾶτο κουτάλια καὶ μαχαιροπήρουνα. Ποῦ νὰ σηκώσῃ τόσο βάρος ἕνα παιδὶ ἐννιὰ χρονῶν! Καὶ μπράμ! πάρ'τα ὅλα κάτω. Στὸ φοβερὸ κρότο ἔτρεξαν ὅλοι κι' εἶδαν τὸ μικρό μας φίλο, μὲ τὸ ἄδειο συρτάρι στὸ χέρι, σκυφτὸ καὶ ντροπιασμένο. Τότε, ποὺ λέτε, ἡ γιαγιὰ εἶπε: «ἀγαπᾷ ὁ Θεὸς τὸν κλέφτη κτλ.», κι' ἀπὸ τότε, ποὺ λέτε, ἡ παροιμία αὐτὴ καρφώθηκε, ἀξέχαστη, στὸ νοῦ τοῦ *Ἀλεξανδρινοῦ*.

— Γιατὶ εἶδε, εἰς βάρος του, καὶ πὼς εἶναι ἀληθινή, εἶπε ἡ Ἐλπίς.

—Ἀντιπαρέρχομαι τὸ *Στέφανο Βαλαβάνη*.

— Γιατί; γιατί;

— Γιατὶ ἡ ἀπάντησή του εἶναι βέβαια ἔξυπνη, ὁ φιλαράκος μας ὅμως προτιμᾷ μιὰ παροιμία, ὄχι μόνο γιατὶ τοῦ φάνηκε ὡραία σὲ μιὰ περίσταση, ἀλλὰ γιατὶ ἔχει μέσα καὶ δυό... παλιόλογα. Ἀθῶα βέβαια, μὰ οὔτε ὁ *Σ. Β.* τὰ γράφει (βάζει ἀποσιωπητικὰ) οὔτε ἐγὼ τὰ λέω (γιατὶ ξέρω τὴν παροιμία). Καὶ περνῶ στὴ *Μαρία Συρκλητική*, ποὺ δὲν θὰ ξεχάσῃ ποτὲ τὴν παροιμία «μεγάλωσ' τὸ κοράκι, νὰ σοῦ βγάλῃ ὕστερα τὸ μάτι», γιατὶ τὴν ἄκουσε κάποτε νὰ βγαίνῃ ἀπὸ τὰ στήθια μιᾶς πονεμένης μάνας, ποὺ τὸ παιδί της τὴν εἶχε πολὺ κακομεταχειρισθῆ.

—Θεὸς φυλάξοι! σταυροκοπήθηκε ἐδῶ ἡ Κυρὰ-Μάρθα· παιδὶ κακομεταχειρίσθηκε μάννα; Φοβερό, φρικτό!

—Ἡ *Γέλλω* φιλοσοφεῖ πάνω στὴν παροιμία «ὅποιος λέει τὴν ἀλήθεια ἔχει τὸ Θεὸ βοήθεια». Ἀλλὰ τότε γιατί — διάβασε σ' ἕνα διήγημα — ἕνα χωριατόπουλο ποὺ ἦρθε στὴ χώρα κ' ἔλεγε πάντα τὴν ἀλήθεια, ὅπως τὸ εἶχαν ὁρμηνέψει, διώχτηκε ἀπὸ παντοῦ κακήν-κακῶς κι' ἀναγκάσθηκε νὰ γυρίσῃ στὸ χωριό του; Ἀδιάφορο! ἡ *Γέλλω* τὴν προτιμᾷ ἀπ' ὅλες τὶς ἑλληνικὲς παροιμίες, κι' ἂς ἀπαντᾶ «ὄχι» (ψέμματα) ὅταν τὴ ρωτοῦν ἂν ἔφαγε τὸ γλυκὸ ἀπ' τὸ βάζο...

—Ἐδῶ δὲν ὑπάρχει κάποια ἀντίφαση; ρώτησε ἡ Κικί.

—Ἴσως. Ἀλλὰ δὲν ἔχουμε καιρὸ νὰ φιλοσοφήσουμε καὶ μεῖς, γιὰ νὰ ἀποδείξουμε πὼς δὲν λέγονται ὅλες οἱ ἀλήθειες, ὅπως θὰ κανε τὸ χωριατόπουλο ἐκεῖνο... Κι' ἔρχουμαι στὸν *Ἀπολλώνιο*, Σωστὴ λαογραφία ἡ ἀπάντησή του. Πώ, πώ, πόσες παροιμίες, ἀλληλένδετες, σχετικὲς μὲ τὴ διήγησή του! Κι' ἡ διήγησή του εἶναι γιὰ τὴν τεμπελιὰ ἢ φυγοπονία κάποιων τσαγγαράδων ἢ μπαλωματήδων ποὺ ἔμεινε παροιμιώδης, ἡ λεγόμενη «Τσαγγαροδευτέρα». Ἀλλὰ τὸ χαριτωμένο λαϊκὸ τραγουδάκι, ποὺ παραθέτει ὁ *Ἀπολλώνιος*, ἀπλώνει τὴν τεμπελιὰ σ'ὅλη τὴν ἑβδομάδα. Ἀκοῦστε το:

Ραφτάκια, μπαλωσάκια—Δευτέρα δευτερίζουν,
Τὴν Τρίτη σεργιανίζουν—Τετράδη δὲν μποροῦν,
Τὴν Πέφτη συλλογοῦνται—Παρασκευὴ κοιμοῦνται,
Σάββατο μεσημέρι—νὰ πιάσουνε δουλειά,
Νὰ πάρουν τρία τρόσα—νὰ τοὺς φανοῦν τρακόσα.
Τί νὰ τὰ πρωτοκάμουν;—τὰ νοίκια νὰ πληράσουν;
Τὰ πλουτικὰ νὰ δώσουν;—τοὺς μένει κι' ἕνα γρόσι.
Ἐβίβα οἱ μπαλῶσοι—ἐβίβα λιμπερτά!

Καὶ λέει: «Μοῦ ἀρέσει αὐτὴ ἡ παροιμία, γιατ' εἶναι ἕνα τραγουδάκι περιπαιχτικὸ γιὰ τοὺς τεμπέληδες».

—Ἄλλο ὅμως τὸ τραγουδάκι, κι' ἄλλο ἡ παροιμία, εἶπε ἡ κ. Διάπλασις. Μὰ εἶπες πὼς ὁ *Ἀπολλώνιος* ἀναφέρει καὶ παροιμίες.

—Ὤ, πολλές! καὶ πολὺ νόστιμες, κι' ἄγνωστες. Π.χ. «οἱ ἐλιὲς μὲ τὸ κουκούτσι βάζουν στὸν ἄνθρωπο παπούτσι», ποὺ λέγεται γιὰ τοὺς ἐργατικούς. Ἀλλὰ προτιμᾷ τὸ τραγουδάκι. Ἡ *Παιχνιδιάρα*, πάλι, σχολιάζει μιὰ παροιμία ποὺ δὲν εἶναι λαϊκή: «Πολλοὶ τὴν δόξαν ἐμίσησαν, ἀλλὰ τὴν *ἄβαντα*» οὐδεὶς», παρωδία τῆς λογίας «πολλοὶ τὸν πλοῦτον

«Τὸν ξένο κῆπο πότιζε, νἀνθῆ ὁ δικός κάντα»

«"Ετσι ποὺ κρατοῦσε τὴ γλίτσα, ἤταν ἀδυνατο νὰ περάσῃ...»

ἐμίσησαν», ὅπου τὸ *ἄβάντα*, κυπριώτικο, σημαίνει «νὰ πληρώνῃ ὁ ἄλλος καὶ σὺ νὰ τρῶς».

—"Ε, πάλι κάτι μάθαμε, εἶπε ἡ Κυρὰ-Μάρθα. *Ἀβάντε* λοιπόν!

—Ἀ! ἀλογοπαίγνιο; φώναξαν ὅλες οἱ ἀδελφές μου!

—"Ενα μικρό, γέλασε ἡ Κυρὰ-Μάρθα· τὸ μεγάλο μου θὰ τὸ κάμω στὸ τέλος.

— Κρύβουμε λοιπὸν τὴν ὀρεξή μας κι' ἐξακολουθοῦμε. Ἐπίσης κι' ὁ *Χαρ. Ἐφραιμίδης* προτιμᾷ μιὰ λογία παροιμία, ἢ μᾶλλον παράγγελμα, τὸ «ἐπιμελοῦ, κοπίαζε ἐνόσῳ εἶσαι νέος». Ἄρα εἶναι ἔξω τοῦ θέματος. Καὶ πιάνω τὸ σωρὸ ἐκείνων ποὺ προτιμοῦν τὴ γνησιώτατη καὶ ἐξυπνότατη λαϊκὴ «ὅσα δὲν φτάνει ἡ ἀλεποῦ τὰ κάνει κρεμαστάρια», ποὺ βγῆκε ἀπὸ τὸ γνωστὸ μῦθο τοῦ Αἰσώπου. Ἀλλὰ μόνο ἡ *Σπίθα* ἔχει μιὰ σχετικὴ διήγηση ποὺ ἀξίζει: Τὴν παροιμία αὐτὴ τῆς τὴν ἔλεγε συχνά, πειραχτικὰ καὶ τραγουδιστά, ὁ μεγαλύτερος ἀδελφός της. Μιὰ μέρα ὅμως τὸν τσάκωσε κι' αὐτὴ νά... τὴν ἐφαρμόζῃ. Ὁ κύριος ἔπαιζε πιάνο, κι' ὅταν ὁ θεῖος του τοῦ ζήτησε νὰ παίξῃ κάποιο κομμάτι, εἶπε, ἐπειδὴ δὲν τὸ ἤξερε, πὼς δὲν ἦταν τόσο ὡραῖο. Τότε ἡ *Σπίθα* ἔσκυψε καὶ τοῦ εἶπε στ' αὐτί, πειραχτικὰ καὶ τραγουδιστά, ὅπως τῆς τόλεγε κι' ἐκεῖνος: «Ὅσα δὲν φτάνει ἡ ἀλεποῦ, τὰ κάνει κρεμαστάρια».

Ἐδῶ τὸ ἀκροατήριο γέλασε — κι' ἦταν ἴσως τὸ δεύτερο ἢ τρίτο γέλιο ποὺ ἔκοβε τὴν κρίση τῆς «Κυριακῆς».

— Αὐτοὶ ἐδῶ, καμμιὰ δεκαριά, προτιμοῦν τὴν παροιμία «κι' οἱ Ἅγιοι φόβο (ἢ φοβέρα) θέλουνε». Εἶναι βέβαια ἀσεβής, ἀλλὰ τὴν ἐξαγνίζει ἡ προέλευσή της, ποὺ τὴν κάνει ἁπλῶς ἀστεία. Ὅπως μᾶς διηγοῦνται τὸ *"Ανθος τῆς Ἀνατολῆς* κι' ὁ *Πλοίαρχος Νέμος*—οἱ ἄλλοι δὲν λένε τίποτα—ἕνας νέος βοσκὸς μπῆκε κάποτε σ' ἕνα ξωκλήσι, ν' ἀνάψῃ στὸν Ἅγιο ἕνα κερί. Τὸ ἄναψε, ἔκαμε τὸ σταυρό του, ἔβαλε τὴ γλίτσα του στὸν ὦμο καί, κρατώντας την μὲ τὰ δυὸ χέρια, ὅπως τὸ συνηθίζουν οἱ βοσκοί, πῆγε νὰ βγῇ. Ἀλλὰ ἔτσι ποὺ κρατοῦσε τὴ γλίτσα, ἤναν ἀδύνατο νὰ περάσῃ ἀπὸ τὴ μικρὴ πόρτα τῆς ἐκκλησούλας. Ἐνόμισε τότε πὼς ὁ Ἅγιος δὲν τὸν ἄφινε νὰ φύγῃ. Καὶ ξαναμαίνοντας θυμωμένος, τοῦ φώναξε:—«"Ε, τί ἄλλο θέλεις ἀπὸ μένα; δὲν σοῦ ἄναψα κερί; Ἢ θὰ μ' ἀφήσῃς νὰ φύγω, ἢ, τὴ βλέπεις αὐτὴ τὴ γλίτσα; (καὶ τὴν κατέβασε ἀπὸ τὸν ὦμο του) τὰ σπάζω ὅλα ἐδῶ μέσα!» Καὶ ξαναπῆγε στὴν πόρτα. Ἀλλ' αὐτὴ τὴ φορά, μὲ κατεβασμένη τὴ γλίτσα, χώρεσε καὶ πέρασε. Καὶ τότε εἶπε θριαμβευτικά: «Κι' οἱ Ἅγιοι φόβο θέλουνε», ποὺ μόνο ἕνας κουτο-βοσκὸς μποροῦσε νὰ τὸ πῇ.

— Τὸν ἠλίθιο! ἔκαμε ἡ κυρὰ-Μάρθα.

— Χαριτωμένη εἶναι ἡ *Νεφέλη*. Αὐτὴ γελᾷ πολὺ μὲ τὴν παροιμία «ἄλλαξε ὁ Μανωλιὸς κι' ἔβαλε τὴν κάπα ἀλλιῶς». Καὶ ξέρετε γιατί; Γιατὶ ὅταν ἕνα παλιὸ ἢ φόρεμά της τριφτῇ ἢ ξεθωριάσῃ, ἡ μαμμά της τῆς τὸ γυρίζει ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ καὶ γίνεται καινούργιο!

— Τῆς τὸ «μεταφράζει», ὅπως τὸ λένε κοινῶς, εἶπε ἡ Ἀγάπη.

— Πολὺ συνηθισμένο πρᾶγμα, εἶπε ἡ κ. Διάπλασις. Ὑπάρχει μάλιστα κι' ἄλλη σχετικὴ παροιμία, πολὺ νόστιμη: «ἄλλαξε ἡ χήνα κι' ἔβαλε ἐκεῖνα».

—Ὡραῖα ἐξηγεῖ ἡ *Σιγὴ* τὴν παροιμία της «ἀλήθεια χωρὶς ψέμματα, φαΐ χωρὶς ἁλάτι», ποὺ μόνο ὅταν λέγεται *εἰρωνικὰ* στοὺς ψευδολόγους, ἔχει ἀξία καὶ σοφία. Μὰ κι' ὁ *Δωδωναῖος* τὴ δική του «πές μου μὲ ποιὸν πᾶς, νὰ σοῦ πῶ ποιὸς εἶσαι», ἂν κι' ἡ προέλευσή της δὲν μοῦ φαίνεται νὰ εἶναι αὐτὴ ποὺ φαντάζεται. Ὅσο γιὰ τὸ *Γελαστὸ Ἀντιπλοίαρχο*, ἡ παροιμία του «κάτι λάκκον ἔχει ἡ φάβα» προῆλθε βέβαια ἀπὸ τὴν ἱστορία τοῦ γεροῦ καὶ τοῦ τυφλοῦ ποὺ ἔτρωγαν φάβα ἀπὸ τὴν ἴδια πιατέλα, ὅπως μᾶς τὴν διηγεῖται, ἀλλὰ εἶναι πασίγνωστη. Ἀπεναντίας, ἄγνωστη εἶναι ἡ ἱστορία ποὺ, κατὰ τὴ *Μόνα Λίζα*, ἐξηγεῖ τὴν ἔξυπνη παροιμία «ὅποιος ἀνακατεύεται μὲ τὰ πίτουρα τὸν τρῶνε οἱ κόττες». Ἀλλὰ δὲν μοῦ φαίνεται πολὺ πιθανή. Οὔτε ψαροκόκκαλα ξέρω νὰ δίνουν στὶς κόττες, γιὰ νὰ τρέξῃ ἡ γάτα καὶ νὰνακατευθῇ μὲ τὰ πίτουρά τους, οὔτε οἱ κόττες θὰ τολμοῦσαν νὰ τσιμπήσουν μιὰ γάτα ὥστε νὰ τὴν κάμουν σὲ κακὸ χάλι. Τί λέτε, κορίτσια;

— Ξέρουμε καὶ μεῖς; εἶπε ἡ Ἀγάπη· μήπως ἔχουμε κόττες; Μόνο γάτα...

—Ὁ *Τζόκεϋ* προτιμᾷ τὴν παροιμία «κάλλιο γαϊδουρόδενε παρὰ γαϊδουροεγύρευε», ποὺ εἶναι πραγματικῶς νοστιμώτατη μὲ τὰ σύνθετά της, τὰ θαυμάσια σύνθετα ποὺ μόνο ὁ ἑλληνικὸς λαὸς κάνει. Ἀλλὰ ἡ σημασία της κι' ἡ προέλευσή της εἶναι τόσο εὐνόητα, ὥστε κάθε λόγος νὰ περιττεύῃ. Καὶ μιὰ ἐξαίρεση: Μόνος ἀπ' ὅλους, τὸ *Γιατρουδάκι* μᾶς γράφει τὴν παροιμία ὄχι ποὺ τοῦ ἀρέσει, ἀλλὰ ποῦ «σιχαίνεται

ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ Θ. ΘΕΟΦΑΝΗΣ

Γκάλιε —Ἀθῆναι

Α' Βραβεῖον 43ης Κυριακῆς

Α' Βραβεῖον Εὐσήμων 1939, Λευκῶν Λέξεων 1938 καὶ 1938 (Ἐκτὸς Διαγωνισμοῦ), Μεταφράσεως ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ 1938, Συνθέσεως Μύθου 1939 καὶ Ἰσότιμος Α' Βραβείου 285ου, 286ου καὶ 288ου Λύσεων.

περισσότερο». Είναι «τὸ ξύλο βγῆκε ἀπ' τὸν Παράδεισο», πού μᾶς τὴ λένε ὅλη τὴν ὥρα οἱ μεγάλοι, ἀλλὰ ἐγὼ δὲν βρίσκω καθόλου πὼς βγῆκε ἀπ' τὸν Παράδεισο ἕνα τόσο κακὸ πρᾶγμα...»

— Κι' ἔχει πολὺ δίκιο τὸ παιδί, εἶπε ἡ Κυρά-Μάρθα.

—'Ο *Καπετὰν Φασουλίας* προτιμᾷ τὴν παράξενη παροιμία «καρδίαν καθαρὰν καὶ πάτα ὅπου πατᾶς !». Τοῦ τὴν εἶπε, λέει, ἕνας φίλος του μιὰ μέρα πού σκαρφάλωσαν ἕναν τοῖχο, γιὰ νὰ κόψουν ἕνα δρεπανώτατο (ἀλλὰ ξένο) ροδίτη. Καὶ προσῆλθε, λέει, ἀπὸ κάτι ἀγιογδύτες, πού γιὰ νὰ κλέψουν κάτι πού ἦταν ψηλά, πάτησαν — φρίκη ! — στὴν 'Αγία Τράπεζα. Κι' ἡ παροιμία αὐτὴ πρέπει βέβαια νὰ λέγεται *εἰρωνικὰ* γιὰ κείνους πού κάνουν κακό, μὲ τὴν πρόφαση πὼς κατὰ τἄλλα εἶναι καλοί, ἄρα τοὺς συγχωρεῖται. 'Η *Μπιάνκα Σορέλλι* ἀρέσει ξεχωριστὰ δυὸ παροιμίες, καὶ πολὺ καλὰ τὶς ἑρμηνεύει. 'Η μιὰ εἶναι γεωργική : «'Οταν ἔπρεπε δὲν ἦταν, καὶ τὸ Μάη ἐδροσολόγα», δηλαδὴ ἐπὶ ἀναποδιᾶς. Γιατὶ ἀναποδιὰ εἶναι νὰ μὴ βρέχῃ τὸ Μάρτη π.χ. (ὅταν πρέπῃ) καὶ νὰ βρέχῃ τὸ Μάη, ὅταν ἡ βροχὴ εἶναι καταστρεπτική. Κι' ἡ ἄλλη : «μεγάλη μπουκιὰ φάε, ἀλλὰ μεγάλο λόγο μὴν πῆς», πού διδάσκει τὴν ἐγκράτεια στὰ λόγια, πιὸ σπουδαία ἀπὸ τὴν ἐγκράτεια στὸ φαΐ. Καὶ τέλος — καὶ τῷ Θεῷ δόξα — ὁ *Στέφανος Ἀμάραντος* ἀναπτύσσει τὴ σοφώτατη παροιμία, ἀλλὰ λιγάκι... σαραντοποδαρούσα : «Καὶ κακὰ παιδιὰ νὰ κάμῃς, τὰ καλὰ τί νὰ θέλεις ; Καὶ καλὰ παιδιὰ νὰ κάμῃς, πάλι τὰ καλὰ τί νὰ θέλεις ;», ὅπου τὸ *καλὰ* σημαίνει τὰ *πλούτη*, περιττὰ γιὰ τὰ κακὰ παιδιά, γιατὶ θὰ τὰ σπαταλήσουν, μὰ καὶ γιὰ τὰ καλά, γιατὶ θὰ κάμουν δικά τους καὶ θὰ βοηθήσουν καὶ τοὺς γονεῖς. Ὡς ὀδῶ.

— Λοιπὸν ἐτελειώσαμε χαρά, χαρά, χαρά ;

— Ναί, μιὰ μόνο ἀπάντηση μένει ἀκόμα, τοῦ *'Αρματος τῆς Νίκης*. 'Αλλὰ γι' αὐτὴν δὲν θὰ σᾶς πῶ τίποτα. Θὰ σᾶς τὴ διαβάσω μόνο ὁλάκερη. 'Ακούστε :

«Μιὰ παροιμία ξεχωρίζω μέσα σ'ὅλες, μιὰ παροιμία πού, ἀπὸ τότε πού τὴν ἄκουσα, μένει βαθειὰ χαραγμένη στὴν ψυχή μου :

«Τὸν ξένο κῆπο πότιζε ν' ἀνθῇ ὁ δικός σου πάντα».

Πότιζε μὲ καλωσύνη καὶ μὲ δάκρυα ἀγνὰ κι' ἀληθινὰ τὴν καρδιὰ τοῦ δυστυχισμένου, κῆπο ἀπαρατημένο, πνιγμένο στοὺς βάτους τοὺς ἀγκαθεροὺς καὶ τ' ἀγριοχόρταρα πού σκέπασαν κάθε χαρωπὸ λουλούδι, καὶ θὰ νοιώσῃς μές' στὴ δική σου νάνοιξουν ἀπαλὰ τ' ἄλικα πέταλά τους τὰ τριαντάφυλλα καὶ τὰ δροσολουσμένα τσαντσαμίνια, ἐνῷ μιὰ φωνὴ γλυκειά, φερμένη ἀπ' τὴ μυρολουσμένη αὔρα, κάτου ἀπὸ τὸν καθάριον ἥλιο τῆς συνείδησής σου, θὰ σοῦ ψιθυρίσῃ: «Εἰσ' εὐτυχισμένος !».

'Η ἀπάντηση αὐτὴ ἔγινε δεκτὴ μὲ χειροκροτήματα καὶ μ' ἐγκώμια : Τί ὡραία, τί ποιητική, τί μελετημένη, μὰ καὶ τί σύντομη ! 'Ωρισμένος ἡ καλύτερη ἀπ' ὅλες. Κι' ἡ συνεδρίαση σταμάτησε, γιὰ νὰ ξεκουρασοῦμε, νὰ φᾶμε κανένα φροῦτο, νὰ πιοῦμε λίγο κρύο νερὸ ἀπὸ τὸ ψυγεῖο — δὲν εἶχα κάνει πολλὰ ἀλογοπαίγνια κι' ἡ ζέστη ἦταν ἀρκετή — καί... νὰ ξαναρχίσουμε.

'Ιπρόκειτο νὰ συσκεφθοῦμε, νὰ ξαναδιαβάσουμε ὅσες ἀπαντήσεις μᾶς ἔκαμαν τὴ μεγαλύτερη ἐντύπωση, νὰ τὶς ζυγίσουμε, νὰ τὶς συγκρίνουμε καὶ νὰ δώσουμε τὰ βραβεῖα.

'Η κ. Διάπλασις ἐννοεῖται, εἶχε τὸ νετο, τὴν τελευταία λέξη. Κι' ὕστερ' ἀπὸ μιὰ ὥρα, ὁ πίνακας ἦταν ἕτοιμος.

ΑΠΟΝΟΜΗ ΤΩΝ ΒΡΑΒΕΙΩΝ

ΠΡΩΤΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ : *"Αρμα τῆς Νίκης* [25 Ε]

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: *Κεφαλλωνίτικο Ἔλατο* [23Ε]. — *'Αλεξανδρινὸς* [22 Ε]. ('Εκτὸς Διαγωνισμοῦ : *Στέφανος τῆς Δόξης* [22Ε]. *Ζευγὴ* [21Ε]).

ΤΡΙΤΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ : *"Ασπρο Κουνελάκι* [20 Ε]. — *Νεφέλη* [19 Ε]. — *Μαγεμμένο Ρόδο* [18 Ε].

Α' ΕΠΑΙΝΟΣ, *ἀπὸ [17 Ε] εἰς ἕκαστον* : 'Αττὲ Ἰράμ, Σείριος, Φαλαγγιτάκι, Λευκὴ Καμέλια, Μυρτώ, 'Απολλώνιος, Σπίθα, Μπιάνκα Σορέλλι.

Β' ΕΠΑΙΝΟΣ, *ἀπὸ [15 Ε] εἰς ἕκαστον* : "Ασπρος Γλάρος, Σίφουνας, Αὐγή, 'Αδολάρ, Γέλλω, "Ανθος τῆς 'Ανατολῆς, Πλοίαρχος Νέμος, Μόνα Λίζα, Δωδωναῖος, Στέφανος 'Αμάραντος.

Γ' ΕΠΑΙΝΟΣ, *ἀπὸ [10Ε] εἰς ἕκαστον* : Μαϊμουδίτσα, Φιλήμων, Λεῦκος Θρ. Αὐτόνομος, Νυχτοκράγουδο, Συριανός, Ναυτάκι, Βασίλισσα Νεφερτίτι, Δοξασμένο 'Ακρωτήρι, 'Ανυπόταχτο Ναυτάκι, Τζόκεῦ, Γιατρουδάκι.

ΕΥΦΗΜΟΣ ΜΝΕΙΑ, *ἀπὸ [5Ε] εἰς ἕκαστον* : "Ολοι ὅσοι ἀναφέρονται στὴν κρίση.

— Τώρα, εἶπα, δὲν μένει παρὰ ἡ ἐρώτηση γιὰ τὴν ἑπομένη «Κυριακή».

— Τὴν ἔχω ἕτοιμη, μοῦ εἶπε ἡ κυρία Διάπλασις. Γράφε: «'Ερώτησις διὰ τὴν Τεσσαρακοστὴν Πέμπτην Κυρια...».

— Πῶς ; πῶς ; φώναξε ἡ Κυρά-Μάρθα πρὶν τελειώσῃ τὴ φράση της ἡ κυρία. Εἴπατε τῆς Τεσσαρακοστῆς Πέμπτης ;..

—'Αλλά ; τί ἤθελες νὰ ποῦμε ; Δὲν εἶναι ἡ 45η ;

—"Εχετε λάθος ! Εἶναι ἡ Πεντηκοστὴ Πέμπτη !

— Μὲ τὰ σωστά σου ;

— Μὰ ὁλόσωστα ! Αὐτὴ πού κάναμε δὲν ἦταν ἡ Πάσχα - Τετάρτη ; Μετὰ τὸ Πάσχα, δὲν εἶναι ἡ Πεντηκοστή ; Μετὰ τὴν Τετάρτη δὲν εἶναι ἡ Πέμπτη ; 'Αρα ἡ ἐρχομένη εἶναι ἡ Πεντηκοστὴ Πέμπτη !

Αὐτὸ ἦταν τὸ προαγγελθέν — ἐκ προμελέτης — μέγα ἀλογοπαίγνιον τῆς κυρά-Μάρθας. Πῶς σᾶς φάντηκε ; 'Εμεῖς κάναμε τέτοια γέλια, πρόγκα καὶ κακό, ὥστε καὶ πάλι ἡ Πίσσα φοβήθηκε κι' ἔφυγε γιὰ νὰ κρυφτῇ. Κι' ὕστερ' ἀπὸ κάμποση ὥρα, ἡ κ. Διάπλασις ἐξακολούθησε τὴν ὑπαγόρευση:

ΕΡΩΤΗΣΙΣ ΔΙΑ ΤΗΝ 45ΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Πότε κι' ἀπὸ τί εἴχατε στὴ ζωή σας τὴ μεγαλύτερη συγκίνηση — λύπη, χαρά, φόβο, ἔκπληξη, θαυμασμό, κτλ. ;

Οἱ ἀπαντήσεις, γραμμένες χωριστά, ὅσο τὸ δυνατὸ σύντομες, καὶ κατὰ τοὺς κοινοὺς ὅρους τῶν 'Εκτάκτων Διαγωνισμῶν, εἶναι δεκτὲς *μέχρι τέλους Νοεμβρίου*.

Ο ΑΝΑΝΙΑΣ

ΑΠΟ ΣΤΟΜΑ ΣΕ ΣΤΟΜΑ

ΧΙΛΙΟΧΡΟΝΙΤΙΚΟΣ

Τὸν παλιὸ καιρὸ διορίστηκε ἀπὸ τὸν Σουλτάνο Διοικητὴς τῆς Χίου ἕνας Πασσὰς πολὺ πλούσιος.

Αὐτός, μόλις πῆρε τὸν διορισμό του, ἐναύλωσε ἕνα ὡραῖο τρικάταρτο καράβι, κι' ἀφοῦ τὸ φόρτωσε μὲ τὰ πολυτελῆ ἔπιπλα καὶ σκεύη του, μπῆκε μέσα κι' ὁ ἴδιος μὲ τὴν οἰκογένειά του.

Σὰν ἀράξανε στὴ Χίο, οἱ ἄνθρωποι τοῦ καραβιοῦ, ξεφόρτωναν ἡμέρες στὴν παραλία ἔπιπλα, κιβώτια, δέματα, σάκκους, καὶ μαζὶ μ' αὐτὰ ἕξη ἀραβικὰ ἄλογα καὶ μιὰ μεγαλόσωμη γκαμήλα. Οἱ Χιῶτες ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ ἔτρεξαν καὶ κοίταζαν θαυμάζοντας ὅλα ἐκεῖνα τὰ πράγματα. Μ' αὐτὸ πού τοὺς ἐκέντησε πιὸ πολὺ τὴν περιέργεια ἦταν ἡ γκαμήλα, πού δὲν εἶχαν ξαναΐδεῖ, καὶ ρωτοῦσαν ἕνας τὸν ἄλλον «Ἔντα ζῶ εἶναι τοῦτο ;»

Τότε μερικοὶ ἐπῆγαν στὸν μισὲ Ζαννῆ, πού ἦταν ὁ πιὸ φημισμένος σοφὸς τοῦ τόπου, καὶ τὸν παρακαλέσανε νὰ κατεβῇ στὴν παραλία καὶ νὰ τοὺς πῇ τί λογῆς ζῶ ἦταν.

'Εκεῖνος, μόλις τ' ἀντίκρυσε, τοὔριξε μιὰ γρήγορη ματιὰ καὶ κοιτάζοντας περιφρονητικὰ τοὺς συντοπίτες του, τοὺς εἶπε μὲ ὕφος παντογνώστη :

—"Ε, διαβόντρου χουλούκια, πού τίποτε ἓν καταλαβαίνετε. Μάθετένεν τῶρα καὶ νὰ τὸ ξέρετε, τοῦτο τὸ ζῶ εἶναι χιλιοχρονίτικος λαγός !..

Καὶ σεινάμενος, κουνάμενος, πῆρε τὸ δρόμο γιὰ τὸ σπίτι του.

ΠΑΝ. ΔΗΜ. ΣΕΦ.

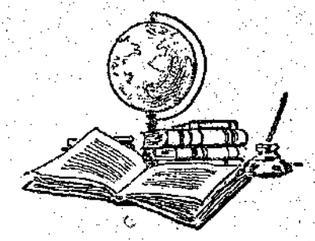

Η ΜΙΚΡΗ ΠΡΙΓΚΗΠΙΣΣΑ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΥΠΟ F. H. BURNETT

—**Συνέχεια** ἀπὸ τὸ προηγούμενο—

— Τὴν εἶδα, ἐξακολούθησε, πού ἔβγαινε μὲ τὸ καλάθι της καὶ δὲν θὰ γυρίσῃ πίσω πρὶν νυχτώσῃ. 'Εγὼ θὰ πάω νὰ σταθῶ κοντὰ στὴν πόρτα, κι' ἂν ἀνεβαίνῃ κανεὶς στὴ σκάλα, θὰ τὸν ἀκούσω, πολὺ πρὶν πατήσῃ τὸ τελευταῖο σκαλοπάτι.

'Ο γραμματεὺς ἔβγαλε ἀπὸ τὴν τσέπη του ἕνα μολύβι κι' ἕνα σημειωματάριο.

—"Εχε τ' αὐτιά σου καλὰ τεντωμένα, εἶπε στὸν Ρὰμ Ντάς.

Καὶ ἄρχισε νὰ τριγυρίζῃ τὸ φτωχικὸ δωμάτιο κρατώντας σημειώσεις.

Πρῶτα πῆγε στὸ κρεββάτι, δοκίμασε τὸ στρῶμα κι' ἔβαλε μιὰ φωνή.

—"Ω, εἶπε, εἶναι σκληρὸ σὰν πέτρα. Θὰ πρέπῃ νὰ τὸ ἀλλάξουμε μιὰ μέρα πού θὰ λείψῃ ἀπὸ τὸ πρωΐ. 'Απόψε δὲν προφθαίνει νὰ γίνῃ.

'Ανασήκωσε τὸ σκέπασμα τοῦ κρεββατιοῦ, καὶ παρατήρησε τὰ σκεπάσματα.

— Μιὰ κουβέρτα ψιλὴ καὶ μαδημένη, ἕνα παλιό, τριμμένο σκέπασμα, σεντόνια μπαλωμένα καὶ σχισμένα, συνέχισε. Τί ἄθλιο κρεββάτι γιὰ ἕνα παιδί σ' ἕνα ἴδρυμα πού ἔχει τόσο καλὴ φήμη ! 'Από πότε ἔχει ν' ἀναφτῇ φωτιὰ ἐδῶ μέσα ; πρόσθεσε ρίχνοντας μιὰ ματιὰ κατὰ τὴ σκουριασμένη θερμάστρα.

— Ποτέ μου δὲν τὴν εἶδα ἀναμμένη, εἶπε ὁ Ρὰμ Ντάς. 'Η κυρία τοῦ σπιτιοῦ αὐτοῦ εἶναι ἀπὸ ἐκεῖνες πού ξεχνοῦν πῶς κι' οἱ ἄλλοι μπορεῖ νὰ κρυώνουν.

Τὸ μολύβι τοῦ νέου ἔτρεχε γοργὰ ἐπάνω στὸ χαρτί. "Εκοψε ἕνα φύλλο ἀπὸ τὸ σημειωματάριό του κι' ὕστερα τὸ ξανάβαλε στὴν τσέπη του.

—'Οπωσδήποτε, εἶπε, αὐτὸ πού πρόκειται νὰ ἐπιχειρήσουμε εἶναι πολὺ παράξενο. Σὲ ποιὸν πρωτοῆρθε αὐτὴ ἡ ἰδέα ;

'Ο Ρὰμ Ντὰς ὑποκλίθηκε ταπεινά.

— Πρῶτος ἐγὼ τὸ σκέφθηκα, σαχίμπ, εἶπε, καὶ στὴν ἀρχὴ δὲν τὸ εἶχα πάρει στὰ σοβαρὰ τὸ πρᾶγμα. Νοιώθω γι' αὐτὴ τὴ μικρούλα μεγάλη ἀγάπη. Κι' ἐκείνη, ὅπως κι' ἐγὼ εἴμαστε ἔρημοι καὶ μοναχοί. "Εχει τὴ συνήθεια νὰ λέῃ στὶς φίλες της ὅ,τι τῆς περνάει ἀπὸ τὸ μυαλό της. "Ενα βράδυ πού ἤμουν πολὺ θλιμμένος, τὴν ἄκουγα νὰ περιγράφῃ πῶς θὰ ἦταν αὐτὴ ἡ πανάθλια σοφίτα ἂν μποροῦσε κανεὶς νὰ τὴν ἐπιπλώσῃ καὶ νὰ τὴ στολίσῃ. Φαινόταν σὰν νὰ ἔβλεπε αὐτὸ πού ἤθελε νὰ περιγράψῃ καὶ τὰ μάτια της ἐγυάλιζαν καὶ τὸ πρόσωπό της εἶχε ροδίσει. Τὴν ἄλλη μέρα ὁ σαχίμπ ἦταν ἀδιάθετος καὶ γιὰ νὰ τὸν διασκεδάσω τοῦ διηγήθηκα αὐτὰ πού εἶχα ἀκούσει. Τοῦ ἄρεσε πολύ, ἐνδιαφέρθηκε γιὰ τὴ μικρὴ καὶ ἄρχισε νὰ μὲ ρωτάῃ διάφορα γιὰ τὴ ζωή της. Καὶ τώρα ἀποφάσισε νὰ πραγματοποιήσῃ τὸ ὄνειρο τῆς μικρῆς.

— Νομίζεις πὼς θὰ μπορέσουμε νὰ μεταφέρουμε τὰ πράγματα ἔνοσῳ κοιμᾶται ; ρώτησε ὁ γραμματεύς. Κι' ἂν τυχὸν ξυπνήσῃ ;

— Περπατῶ τόσο ἐλαφρά, ὡσὰν τὰ πόδια μου νὰ ἦταν ἀπὸ βελοῦδο, ἀπάντησε ὁ Ράμ-Ντάς. Καὶ τὰ παιδιά, ἀκόμη κι' ὅσα εἶναι δυστυχισμένα, ἔχουν βαθὺν ὕπνο. Θὰ μποροῦσα νὰ εἶχα μπεῖ μέσα ἐδῶ ἄπειρες φορὲς δίχως νὰ κουνήσῃ κἂν τὸ κεφάλι της στὸ μαξιλάρι. 'Εὰν ἔχω κάποιον πού νὰ μοῦ περνάῃ τὰ πράγματα ἀπὸ τὸ φεγγίτη, θὰ τὰ βάλω ὅλα στὴ θέση τους δίχως νὰ τὸ πάρῃ εἴδησῃ. "Οταν ξυπνήσῃ θὰ νομίσῃ πὼς κάποιος μάγος πέρασε.

Χαμογέλασε καὶ τὸ χαμόγελο ἐφώτισε ὅλο τὸ μπρούντζινο πρόσωπό του. 'Ο γραμματεὺς τοῦ ἀπάντησε μὲ τὸ ἴδιο χαμόγελο.

—"Αληθινὸ παραμύθι τῆς Χαλιμᾶς, εἶπε. Μόνο σ' ἑνὸς 'Ανατολίτη τὸ μυαλὸ μποροῦσε νὰ περάσῃ μιὰ τέτοια ἰδέα. Καὶ βέβαια δὲν θὰ ἦταν δυνατὸν νὰ γεννηθῇ μιὰ τέτοια ἰδέα, σὲ ἄλλον...

'Ο νεαρὸς γραμματεὺς πού τὸ ἐνδιαφέρον του γινόταν ὅλο καὶ ζωηρότερο, πῆρε ἀκόμη σημειώσεις σχετικὲς μὲ τὴ θερμάστρα, τὸ τραπέζι, τὴ χαλασμένη πολυθρόνα καὶ τέλος τοὺς τοίχους, ὅπου μὲ μεγάλη του εὐχαρίστηση ἀνακάλυψε κάμποσα καρφιὰ καρφωμένα ἐδῶ κι' ἐκεῖ.

— Μπορεῖ κανεὶς νὰ κρεμάσῃ ἕνα σωρὸ πράγματα παρατήρησε.

— 'Ο Ρὰμ Ντὰς χαμογέλασε ἐλαφρά,

— Χθές, ἐνόσῳ ἔλειπε, εἶπε ἤρθα κι' ἔφερα μαζί μου κάτι καρφιὰ πολὺ λεπτὰ καὶ μυτερὰ πού μπορεῖ κανεὶς νὰ τὰ χώσῃ στὸν τοῖχο δίχως νὰ μεταχειριστῇ σφυρί. Τὰ ἔβαλα ὅπου ἔκρινα πὼς ἔπρεπε καὶ τώρα εἶναι στὴ θέση τους.

'Ο γραμματεὺς ἔβαλε τὸ σημειωματάριο στὴ θέση του, ἀφοῦ ἔρριξε πρῶτα γύρω του μιὰ ματιά.

— Μοῦ φαίνεται ὅτι πῆρα σημείωση γιὰ ὅλα, εἶπε· ὁ σαχίμπ Κάρρισφορδ ἔχει μεγάλη καρδία. Τί κρῖμα πού δὲν βρῆκε ἐκεῖνο τὸ κοριτσάκι !

—"Αν τὴν βρῇ θὰ γίνῃ εὐθὺς καλά, εἶπε ὁ Ράμ Ντάς. 'Ο Θεός του μπορεῖ νὰ τοῦ τὴν φέρῃ.

('Ακολουθεῖ) ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

ΜΕΣ ΣΤΟ ΞΑΝΘΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

ΣΤΗ ΜΑΡΙΑ ΚΑΚΟΥΡΗ

Μὲς στοῦ ξανθοῦ καλοκαιριοῦ τὴν ἀ-
[παλότη
'Ανάψαμε στὸν ἥλιο πλέρια τὴν καρ-
[διά μας.
"Ησκιοι γαλάζιοι ἀπὸ τὰ φύλλα ἀλα-
[φροπαίζουν
Συὰ χέρια μας, καὶ γύρω μας ἀργοκυ-
[λάει
Κῦμα ἀπὸ μῦρο, φῶς καὶ σιωπηλὴ ἁρ-
[μονία.

Τὸ μονοπάτι κάτω ἀπὸ τὰ δέντρα φεύ-
[γει,
Σέρνεται ἀνάμεσ' ἀπ' τὰ γαλανὰ θυ-
[μάρια,
Τοὺς γκρίζους βράχους πού σκαλίζουν
[καὶ προσμένουν,
Πηγαίνει στὴν κορφή, τὸν οὐρανὸ νὰ
[φτάσῃ.
Ποιὸς θ' ἀνεβῇ ὡς ἐκεῖ, τὸν οὐρανὸ
ν' ἀγγίξῃ ;

Στ' ὄνειρο τοῦ ξανθοῦ καλοκαιριοῦ μιὰ
[μέρα
Κοιτάξαμε μαζὶ τοὺς ἥσκιους νὰ χο-
[ρεύουν,
Χαρήκαμε μαζὶ τὸ κῦμα — φῶς καὶ
[μῦρο.
Μᾶς πῆρε τὸ στενὸ κι' ὁλάσκρο μονο-
[πάτι,
Καθήσαμε στοὺς βράχους, κόψαμε θυ-
[μάρι,

Περάσαμε τὸ ρέμμα δίνοντας τὰ χέ-
[ρια.
Μὲ τὴν καρδιὰ γεμάτη ἀπὸ τραγούδια
[κι' ἥλιο
Φτάσαμε στὴν κορφή, ν' ἀγγίξουμε τὰ
οὐράνια.
Τὸ ἀγέρι θριαμβικὸ μᾶς ἔφερε ἐμβα-
[τήριο
Κι' εἴδαμε τὶς στεριές, τὰ πέλαγα μπρο-
[στά μας.

Καὶ δὲ ζητήσαμε βαθειὰ νὰ γνωρι-
[στοῦμε.
"Ητανε μιὰ ἄπαλή, κεραστικὴ φιλία,
Γαλήνια σὰν ἀπόμακρου βουνοῦ καμ-
[πύλη,
'Απλὴ καὶ δροσερὴ σὰν τῆς αὐγῆς τὸ
[νέλιο,
Κι' ἄπιαστη σὰ φτερούγισμα μιᾶς πε-
[ταλούδας.

Μᾶς φτάνει πού τὴν ἴδια ἀκούσαμε ἁρ-
[μονία
Γιὰ μιὰ στιγμὴ μονάχα, κ' ὕστερ' ἄλλο
[δρόμο
'Η κάθε μιὰ μας πῆρε, γιὰ νὰ μὴ θαμ-
[πώσῃ
Τὸ ζεστὸ φῶς μὲς στὴν καρδιά μας, νὰ
[σβήσῃ
Τ' ὄνειρο τῆς ξανθῆς καλοκαιρνῆς ἡ-
[μέρας.

ΡΟΖΕΛΑΝΤΙΑ

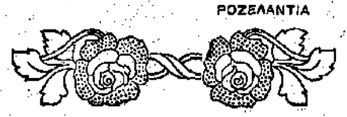

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Τί κι' ἂν μοῦ τρῶτε, κόρακες,
Ἄπονα κάθε ἡμέρα,
Τί κι' ἂν μοῦ ξεριζώνεπε
Τά δόλια σαθικά μου ;
Αὐτός ὁ πόνος δὲν πονεῖ,
Δὲν φτάνει στὴν καρδιά μου.

Τόσον καιρὸν ἀδιάκοπα
Ὑποφέρω ἐδῶ πέρα
Καὶ μιὰ συνήθεια θἄλεγα
Μοῦγινε αὐτὸς ὁ πόνος.
—Μαθαίνουμε στὸ κάθε τι
Ὅσο διαβαίνει ὁ χρόνος—

Καὶ τὰ σκισμένα στήθη μου
Πάψαν νὰ μὲ πονοῦνε,
Σκληρύνανε καὶ γίναν
Πέτρα σωστὴ σᾶς λέω
Καὶ τίποτα δὲ νοιώθουνε.
—Γι' ἀλλο πονῶ καὶ κλαίω...

Πονῶ ποὺ βλέπω τοὺς θεοὺς
Σκληρὰ νὰ τυραννοῦνε
Αὐτὸν ποὺ θέλησε καλὸ
Στοὺς δύστυχους νὰ κάμῃ...
Γιὰ τοῦτο τρέχουν, κόρακες,
Τὰ δάκρυα μου ποτάμι.

Μὰ μὲ τὰ δάκρυά μου αὐτὰ
Δὲν σᾶς ζητῶ τὸν οἶκτο:
Ἄς γίνῃ ὅ,τι διάταξαν
Καὶ θέλουν οἱ Μεγάλοι.
—Μοῦ φτάνει πὼς μὲ σκέπτονται
Καὶ μὲ λυποῦνται οἱ ἄλλοι.

Δευκὴ Καμέλια [Α]

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Τὸ θυμᾶμαι ἀκόμα μέχρι σήμερα. Ἔχουν περάσει τόσα χρόνια ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ τ' ἀποχαιρέτησα, τὸ μικρὸ χωριουδάκι, ποὺ σκαλωμένο στὴν πλαγιὰ τοῦ βουνοῦ, ἔμοιαζε μὲ φιλόξενη φωλιὰ στὴν καρδιὰ τ' ἄγριου τοῦ γκρίζου βράχου.

Ἡ ἀναπόλησή του, τώρα ποὺ εἶμαι μακρυά του, στὴ βουὴ τῆς μεγάλης πολιτείας, κάνει τὶς ἀναμνήσεις νἀρχοῦνται μὲ δρμὴ στὴ θύμησή μου. Ἔρχονται καὶ φεύγουν γρήγορα, γρήγορα σὰ διαβατάρικα πουλιά. Φθάνει μιὰ στιγμὴ νὰ τὸ ξεχάσω τὸ μικρὸ τόμορφο χωριό, γιὰ νὰ ξανάρθῃ τὴν ἄλλη ὥρα στὴ μνήμη μου, πιὸ ὄμορφο, πιὸ ποθητὸ τώρα ποὺ βρίσκομαι μακρυά του. Νάτο ποὺ ξεπροβάλλει τώρα μπροστά μου ὁλόλευκο, σὰν ἄσπρο περιστέρι, μὲ τὰ λευκὰ σπιτάκια του ποὺ εἶναι τόσο ἀντίθετο τὸ ἄσπρο τους χρῶμα, μὲ τὴ μαυρίλα τοῦ βράχου.

Νὰ στὴ μέση ἡ μικρὴ πλατειούλα μὲ τὴ μεγάλη βρύση ποὺ γύρω, γύρω τρέχοντας κυνηγόμαστε ἄλλοτε ἐμεῖς τὰ παιδιά.

Νὰ στὴ γωνιὰ τὸ καφενεδάκι ποὺ μαζεύονται κάθε Κυριακὴ οἱ χωρικοὶ μὲ τὰ γιορτινά τους καὶ τέλος, στὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ, ἡ μικρὴ ἐκκλησίτσα, τὸ καμπαναριὸ μὲ τὴ μεγάλη του καμπάνα, φορμένη ἀπὸ τὴν πρωτεύουσα, ποὺ λαμποκοπᾶ ἀπὸ τὶς χρυσὲς τοῦ ἥλιου τὶς ἀκτίνες. Γύρω, γύρω τὸ μικρὸ περιβολάκι ποὺ τὴ ζῶνει, σκορπᾶει χίλιες μυρουδιές.

Παρακάτω νὰ τὸ ποταμάκι μὲ τὶς καχεκτικὲς λεύκες του, ποὺ φύτρωσαν κι' αὐτὲς ἀπάνω στὴ ξεραΐλα τοῦ βράχου, ποὺ κυλᾶ ἥσυχα τἀργυρὸ νερά του. Κι' ὅλα αὐτὰ τόσο ἥσυχα, τόσο φιλόξενα, πόσο εἶναι ἀντίθετα στὴν ἀφιλόξενιὰ τἄγριου βράχου ποὺ τὸν διασχίζει σὰν ἄσπρη κορδέλλα τὸ μονοπατάκι ποὺ οἱ ἄνθρωποι, ὁ καιρὸς καὶ τὰ ζῶα ἔκαναν γιὰ νἀνεβαίνουν στὸ χωριό. Ὅλα τώρα φαίνονται σὰν ψεύτικα.

Τὸ θυμᾶμαι ἀκόμη σὰν τώρα τὸ μικρό, τόμορφο χωριό κι' αἰσθάνομαι νὰ μεγαλώνῃ ἡ νοσταλγία μου γι' αὐτό.

Μορφεύς [Β]

ΓΙΑΤΙ ΑΡΓΗΣΕΣ ;

Ὅταν ἤμουν ἀκόμη στὸ δημοτικὸ πήγαινα σ' ἕνα ἰδιωτικὸ σχολεῖο. Ἡ τάξη μου ἦταν στὸ κάτω πάτωμα καὶ γιὰ νὰ μποῦμε σ' αὐτὴν περνάγαμε ἀπέναντι ἀπὸ τὸ γραφεῖο τοῦ διευθυντοῦ.

Ἐγώ, λοιπόν, μικρὴ φαίνεται πὼς ἤμουν λίγο τεμπέλα. Τὸ πρωὶ γιὰ νὰ σηκωθῶ χρειαζόταν τραβηγμα ἀπὸ τὰ πόδια, ξεσκέπασμα, φωνές, κτλ. Γιὰ νὰ φάω περνοῦσε ἕνα τέταρτο. Ἔτσι περνοῦσε ἡ ὥρα καὶ στὶς ὀκτώμισυ ἔπρεπε νὰ εἶμαι στὸ σχολεῖο.

Στὸ δρόμο λοιπὸν ἔτρεχα γρήγορα, νὰ προφτάσω τὸ κουδούνι καὶ νὰ μὴν ἀκούσω ἐκεῖνο τὸ τρομερό :

— Γιατὶ ἄργησες ;

Τί δικαιολογία νὰ πῶ πάλι ; Πὼς ἄργησα νὰ σηκωθῶ, νὰ φάω ; δὲν μοῦ ἔκανε καὶ τόσο κουράγιο.

Πότε ἔλεγα πὼς ἄργησε νὰ ἔρθῃ ὁ γαλατᾶς, πὼς ἔπεσα καὶ κτύπησα, πὼς ξέχασα τὸ τετράδιό μου στὸ σπίτι καὶ γύρισε νὰ τὸ πάρω, πὼς πήγαινε πίσω τὸ ρολόϊ καὶ τὰ ἄλλα αἰώνια.

Κι' ἔτρεχα κι' ἔτρεχα. Ὅταν ἐπιτέλους ἔφθανα καὶ τὸ κουδούνι δὲν εἶχε κτυπήσει ἔμπαινα στὴν αὐλὴ μὲ τὸ κεφάλι ψηλὰ σὰν νὰ εἶχα κάνει κανένα μεγάλο κατόρθωμα.

Κι' ἂν πάλι δὲν πρόφταινα, ἔμπαινα τρέμοντας στὴν τάξη κι' ἄκουγα τὸν δάσκαλο νὰ λέῃ μὲ φοβερὴ φωνή :

— Γιατὶ ἄργησες ;

Τί δικαιολογία νὰ πῶ ;

Δέσποινα τῶν Θαλασσῶν [Γ]

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Τάκης :—Ἄχ, Μίμη, κατάπια μιὰ καρφίτσα !

Μίμης :—Δὲν πειράζει, ἔχουμε κι' ἄλλες !

Ὀλυμπιονίκης

***

Ὁ *Ἀετιδεὺς σ'* ἕνα φίλο του :

— Ξέρεις, τὸ ἀδελφάκι μου ποὺ γεννήθηκε προχτὲς εἶναι ἴδιος ὁ παππούς.

— Καὶ ποῦ κατάλαβες ἐσὺ τὴν ὁμοιότητα ;

— Μ' ἀφοῦ ἔχει τὴ φαλάκρα τοῦ παππού ;

Ἐθνικὸν Ἰδεῶδες

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀθῆναι, 42 ὁδὸς Εὐριπίδου
τὴν 2 Σεπτεμβρίου 1940

ΧΟΡΤΑΣΤΙΚΗ ἡ 44η Κυριακή : ὀκτὼ σελίδες καὶ δεκατρεῖς εἰκόνες ! Ἀλλὰ δὲν ἄφησε τόπο σχεδὸν γιὰ τίποτ' ἄλλο. Κι' ὄχι μόνο «Νέα καὶ Περίεργα» καὶ «Ἱστορίες» δὲν ἔχει αὐτὸ τὸ δωδεκασέλιδο, ἀλλὰ οὔτε Ἀθηναϊκὴ Ἐπιστολή, οὔτε συνέχεια «Καστέρα» καὶ «Μαγεμένου Ρόδου». Ἔ τί νὰ γίνῃ ! τὸν λόγον, βλέπετε, εἶχε ἡ «Κυριακή». Μιὰ φορὰ τὸ χρόνο γίνεται καὶ . . . δικαιοῦται.

Πολὺ δροσερὸ τὸ γράμμα σου ἀπὸ τὴν ἐξοχή, *Βασίλισσα τῶν Ρόδων*. Ἄ, μὴ φοβᾶσαι τὴν Ἄλγεβρα ποὺ θἄχῃς τοῦ χρόνου· δὲν εἶναι πιὸ δύσκολη ἀπὸ τὰ Μαθηματικὰ ποὺ εἶχες ὡς τώρα καὶ ποὺ ἀρκετὰ σὲ προετοίμασαν. Πολὺ εὐχαρίστως ὁ κ. Ξενόπουλος θὰ σὲ γνωρίσῃ, ὅταν θὰ ἔλθῃς, καὶ θὰ σοῦ ὑπογράψῃ τὸ βιβλίο του. Ἡ ἀγγελία ἔκανε δρ. 10,20, ὥστε δὲν ἔμειναν παρὰ μόνο γιὰ 2 τετράδια ποὺ σοῦ ἔστειλα.

Τρελλὴ Ἀρσακειάς, αὐτὸ καθὼς θὰ εἴδες σοῦ ἐνέκρινα, καὶ χαίρω πολὺ γιὰ τὴ γνωριμία. Ἀρκετὰ καλὸς ὁ βαθμός σου, ἀλλὰ κι' ἐγὼ ἐλπίζω πὼς τοῦ χρόνου θὰ ἔχῃ αὔξηση... Εὔχομαι ν' ἀποκτήσῃς καὶ τὸ ποθητὸ ποὺ τόσο σοῦ χρειάζεται στὸ Ψυχικό. Ὑδηγὸ ἔστειλα. Γράφε μου.

Εἶσαι δικαιολογημένη, *Μαρίδα τοῦ Φαλήρου*, ἀλλὰ τώρα πρέπει νὰ μοῦ γράφῃς πιὸ συχνά. Εὖγε γιὰ τὰ 19 καὶ 20 ποὺ πῆρες σ' ὅλα τὰ μαθήματα, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ τεχνικά, ποὺ σ' αὐτὰ ἴσως δὲν ἔχεις κλίση, ἀλλὰ δὲν εἶναι κι' ἀπαραίτητα. Ἡ κ. Μ. Π. σ' εὐχαριστεῖ πολὺ ποὺ θυμήθηκες τὴ γιορτή της. Δυστυχῶς ὁ λοχαγὸς Κρῆβ ἔχει πεθάνει ἀληθινά. Μετὰ τὸν «Γιάννη Καστέρα» θὰ δημοσιευθῇ κι' ἄλλο μυθιστόρημα, ἀλλὰ μικρό.

Ἄλκη Μόρα, εἶχα ἄλλοτε ἕνα Ταμπεῖο γιὰ ἐγγραφὴ ἀπόρων, ἀλλὰ δὲν ἀπέδιδε πολλά. Ἀκόμα λιγώτερα θ' ἀπέδιδε σήμερα ποὺ δὲν περισσεύουν πολλὰ χρήματα καὶ τὰ παιδιά, κατ' ἀνάγκη, ἔχουν περιορίσει τὶς φιλανθρωπίες τους. Τελευταία εἶχα συστήσει δυὸ ἄπορα παιδιὰ κι' εἶδα κι' ἔπαθα ὡς νὰ βρεθῇ ἕνα Διαπλασόπουλο νὰ τὰ ἐγγράψῃ. Ἄλλοτε ἄμα σύσταινα πανένα, μοῦ ἔστελναν ἀμέσως πρεῖς, τέσσερις, καὶ τὸν ἐνέγραφα γιὰ πολλὰ χρόνια, ἢ ἐνέγραφα κι' ἄλλους. «Μεταφυσικά» εἶναι ἡ φιλοσοφία. Ὁ ὅρος ἐπεκράτησε ἀπὸ τὸν Ἀριστοτέλη, ποὺ τὰ φιλοσοφικά του τὰ ἔγραφε «μετὰ τὰ φυσικά», τὰ ἐπιστημονικὰ νὰ ποῦμε, ἄρα Μεταφυσικὴ, Μεταφυσική.

Οἱ παραπάνω ἀπαντήσεις εἶναι σὲ γράμματα τῆς προπερασμένης ἑβδομάδας ποὺ εἶχαν μείνει. Τώρα ἔρχονται τὰ γράμματα τῆς περασμένης. Ἀλλὰ ἐπειδὴ εἶναι πολλὰ καὶ δὲν θέλω πάλι νὰ μείνουν, θἀπαντήσω μὲ λίγα λόγια στὸ καθένα (ἐνοῶ τὰ ἐκτενῆ, γιατὶ τὰ σύντομα τὰ περνῶ στοὺς Ἀσπασμούς).

Ἀνώνυμη, ποὺ μοῦ γράφεις ἀπὸ τὴ Βουλιαγμένη μὲ τὸ ψευδώνυμο *Τετράφυλλο Τριφόλλι*, καὶ μοῦ στέλνεις κι' ἕνα κομμάτι γιὰ τὴ Σελίδα «Πρὶν ἀπὸ τὴ λευτεριά», μάθε πὼς τὸ ψευδώνυμο αὐτὸ *δὲν εἶναι δικό σου*, τὸ ἔχω ἐγκρίνει στὸ 29 φυλλάδιο γι' ἄλλη φίλη μου. Αὐτῆς ἦταν κι' οἱ Ἄγγελίες ποὺ εἶδες κι' ἀπόρησες. Γράψε μου τώρα μὲ τἐνομά σου, νὰ ἰδῶ καὶ νὰ σοῦ πῶ ἂν σοῦ ἐνάκριναν ψευδώνυμο καὶ ποῖο.

Φαλαγγιτάκι, χαίρω ποὺ εἶσαι ἐνθουσιασμένος ἀπ' τὸ καινούργιο σπίτι καὶ τὴν κάμαρά σου. Ἔ, δὲν θὰ τὴ ζωγραφίσῃς ; Στίχος θὰ πῇ γραμμή, ἀράδα. Τὸ καλοκαίρι τὸ γράφω μὲ ὄξεια, γιατὶ εἶναι νέα λέξη, καὶ στὴ νέα γλῶσσα δὲν ὑπάρχουν μακρὰ καὶ βραχέα.

Πολὺ καλὸς ὁ βαθμός σου, *Νεράϊδα τοῦ Γιαλοῦ*, ἀφοῦ εἶναι μάλιστα ἀνώτερος τοῦ περσινοῦ. Χαίρω ποὺ ἀπολαμβάνεις τὸ καλοκαίρι ὅπως τὸ ἐλπίζες.

Μάρκο Μπότσαρη, σὲ κλειστὸ φάκελλο, ἕνα τετράδιο Μ. Μυστικῶν πληρώνει σὰ γράμμα (δρ. 2,50 καὶ 3,50). Ἀλλὰ σὲ ἀνοικτό, ὡς χειρόγραφο, πληρώνει 1,50 καὶ 2. «Ἐκτὸς Διαγωνισμοῦ» μπαίνει ὁποιος, σὲ προηγούμενο ἴδιο Διαγωνισμό, ἔχει πάρει τὸ ἴδιο ἢ ἀνώτερο βραβεῖο.

Διαβιβάζω, *Ροζελάντια*, τὶς εὐχαριστίες σου σὲ ὅσους σὲ συγχάρηκαν γιὰ τὸν προβιβασμό σου. Χαίρω ποὺ θὰ ἀξακολουθήσῃς καὶ σὺ νὰ διαγωνίζεσαι σὰν τὸν *Πρόμαχο*. Ἄ, πόσα ζωντανὰ στὸ σπίτι τοῦ Μαρουσιοῦ ! Καὶ μᾶρέσει ποὺ τἀγαπᾷς...

Θὰ εἴπες, *Μύρτα Φλώρη*, πὼς γιὰ τὴν ἀδελφή σου ἐνέκρινα τὸ πρῶτο ποὺ ἦταν ἀλεύθερο. Νὰ πῇς πὼς χαίρω πολὺ καὶ νὰ μοῦ γράψῃ κι' ἡ ἴδια. Μεγάλη ; Καθόλου ! στὴν ἡλικία της εἶναι οἱ περισσότερες φίλες μου. Τὸ «πρωτόφαντος» εἶναι ἀπὸ τὸ «φαίνομαι», ὄχι ἀπὸ τὸ «ὀφαίνω».

Ἀγγελιοφόρε τῆς Εὐτυχίας, εἶδα ἀπὸ τὴ φωτογραφίτσα πὼς εἶσαι μικρούλα καὶ χαριτωμένη. Ἀλλὰ ἔχεις μέλλον, ἀφοῦ ἀρχισαν κιόλα νὰ σ' ἐνδιαφέρουν οἱ «Ἀθηναϊκὲς Ἐπιστολές» ποὺ πρὶν δὲν τὶς καταλάβαινες. Ὡρισμένος εἶσαι ἡ μικρότερη ἀναγνώστρια τοῦ κ. Φαΐδωνος.

Διαβάτη, ὁ κ. Ξ. διάβασε τὰ δυὸ διηγηματάκια ποὺ τοῦ ἔστειλες. Τὰ βρῆκε πολὺ καλὰ ὡς πρωτόλεια, ἀλλὰ καὶ πάλι σὲ συμβουλεύει νὰ περιμένῃς. Μὴ γράφῃς τόσα—γιατὶ τοῦ λές πὼς ἔχεις πολλά—καὶ πρὸς τὸ παρὸν διάβαζε περισσότερο. Κι' ἂν καμμιὰ φορὰ τὸ «καζάνι» χρειασθῇ καύσιμη ὕλη, δός τα νὰ τὰ κάψουν ! Δὲν θὰ χάσῃς τίποτα.

Μπράδο, *Νεραντζούλα Φουντωτή*, ποὺ προβιβάσθηκες, ἂν καὶ τὸ χειμῶνα ἤσουν ἄρρωστη τόσον καιρό. Εἶδα τί καλὰ ποὺ εἶσαι τώρα καὶ τί κολύμπι κάνεις στὰ βαθιά . . . Τὰ «Ἀγύριστα κεφάλια» εἶναι στὸν τόμο τοῦ 1905.

Ὡραία ἡ ἰδέα σου, *Πίσεις—Πατρίς*, κι' εἶμαι βέβαιη πὼς ὅλα τὰ Διαπλασόπουλα θὰ ἤθελαν νὰ συνεισφέρουν κάτι γιὰ νὰ γίνῃ μιὰ νέα «Ἑλλὴ». Ἀλλὰ εἶναι λίγα καὶ τὸ ποσόν ποὺ θὰ μαζεύαμε δὲν θἄταν σημαντικό. Γι' αὐτὸ δὲν ἐγκρίνω νὰ γίνῃ ἰδιαίτερος ἔρανος, παρὰ κάθε Διαπλασόπουλο νὰ δώσῃ τὸν ὁβολό του στὸν ἔρανο ποὺ κάνουν οἱ Φαλαγγίτες, ἡ Νεολαία. Κι' ἀκόμα νομίζω πὼς οὔτε νὰ τὰ προτρέψω εἶναι ἀνάγκη. Γιατὶ κάθε Ἑλληνόπουλο αἰσθάνθηκε τὴν ἴδια ἀγανάκτηση μὲ σένα καὶ τὸν ἴδιο πατριωτικὸ πόθο.

Μελέαγρε, νομίζω πὼς σοῦ ἀπάντησα τότε κι' ἐνέκρινα τὴν πρωτοβουλία σου. Ὁ κ. Φαΐδων αὐχαρίστως θὰ διαβάσῃ τὰ νέα σου ποιήματα καὶ θὰ σοῦ πῇ τὴ γνώμη του. Σὲ παρακαλεῖ μόνο νὰ τοῦ θυμήσῃς τί σοῦ εἶπε γιὰ τὰ παλιά.

Μὲ χαρὰ ξανάλαβα γράμμα σου, *Πατρινὸ Διαβολάκι*. Γιὰ τὸ «δίλημμά» σου τί νὰ σοῦ πῶ ; Ἀπὸ τὴν κατσουφιά, τὴν ἀνορεξιὰ καὶ τὸ κοτσομπολιὸ τῆς μιᾶς παρέας, καλύτερα οἱ ἐκδρομές, ἡ ὄρεξη κι' ἡ χαρὰ τῆς ἄλλης. Ἀλλὰ τί λένε κι' οἱ γονεῖς σου ; Ἐκεῖνοι θὰ ξέρουν ποιὰ παρέα νὰ προτιμήσῃς. Σοῦ ἔστειλα 13 τετράδια.

Ξέρεις, *Μαχαρανή*, γιατὶ ἤρθες δεύτερη ; Γιατὶ . . . ἦταν ἄλλη πρώτη. Ἐλάχιστη ὅμως ἡ διαφορὰ τοῦ βαθμοῦ καὶ δίκαια ὁ μπαμπᾶς σοῦ ἐπέτρεψε νὰ κόψῃς τὰ μαλλιά σου καὶ ν' ἀπαλλάξῃς τὸ κεφάλι σου ἀπὸ τὸ βάρος τῶν πλεξιδων, ποὺ τὸ ζήτησες ὡς ἀμοιβή. Οἱ λύσεις σωστές. Δυσόχαρτο ἔστειλα.

Ἀθάνατα 1821—1912, μὲ χαρὰ ξαναλάβα γραμματάκι σου ὕστερ' ἀπὸ τόσον καιρό. Τὰ σέβη μου στὴ μαμμὰ καὶ φιλάκια στὶς ἀδελφούλες. Ἐλπίζω νὰ μὴν ξαναργήσῃς τόσο νὰ μοῦ γράψῃς.

Πράσινη Δάφνη, σοῦ τὸ ἐνέκρινα. Ναί, πολὺ μοῦ ἄρεσε τὸ πρῶτο σου γράμμα κι' ἐλπίζω νὰ μοῦ γράψῃς συχνά. Ὅπως εἶσαι πρώτη στὸ σχολεῖο; ἔτσι νὰ γίνῃς κι' ἄριστη Διαπλασοπούλα. Τὰ σέβη μου στὴ γιαγιά, τὴν παλιά μου φίλη, καὶ φίλησέ μου τὶς ἀδελφούλες. Ὑδηγὸ ἔστειλα.

Ὀρφέα, αὐτό, καθὼς θὰ εἶδες σοῦ ἐνέκρινα. Γιὰ τὴ γνωριμία χαίρω πολύ. Ὁ Ἀνανίας σ' εὐχαριστεῖ γιὰ τὰ καλὰ λόγια. Δὲν ἀμφιβάλλω, ἀφοῦ μὲ γνωρίζεις ἀπὸ τόσον καιρό, πὼς θὰ λαβαίνῃς ἐνεργὸ μέρος στὴν κίνηση καὶ θἀναδειχθῇς γρήγορα καλὸ Διαπλασόπουλο.

Τρισεύγενη, εὐχαμαι τὴν ἴδια πρόοδο καὶ στὴν τρίτη. Ἀλήθεια, φέτος δὲν εἶχαμε καθόλο ζεστὸ καλοκαίρι καὶ σήμερα ποὺ ἀπαντῶ στὸ γράμμα σου, κάνει κρύο σὰ χειμῶνας . . . Περιμένω πάντα ἐκεῖνο τὸ κομμάτι, ἢ καὶ κανένα ἄλλο.

Ταζία καὶ Ροδοπέταλα, εἶδα τί ὡραῖα περνᾶτε σὰ Μέθανα μὲ τὰ νέα καὶ τὰ παλιὰ ἀκόμα Διαπλασόπουλα, ποὺ μὲ συγκίνηση ξαναδλέπουν τὰ φυλλαδιά μου καὶ... σπᾶζουν τὸ κεφάλι τους νὰ λύνουν Ἀσκήσεις. Χαιρετῶ κι' ἐγὼ τὶς μέλλουσες Διαπλασοκοῦλες καὶ τὶς περιμένω. Γι' αὐτὲς ποὺ μὲ ρωτᾶτε δὲν θυμᾶμαι τώρα.

Πλοίαρχε Νέμο, εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὸ ξεσπάθωμά σου ποὺ μοῦ ἔκαμε μιὰ τόσο καλὴ φίλη. Μοῦ ἔγραψε κιόλα καὶ πολὺ μὲ εὐχαριστησε τὸ γράμμα της. Κι' ἡ φωτογραφική εἶναι μιὰ ὡραία τέχνη, κατώτερη βέβαια ἀπὸ τὴ ζωγραφική, μὰ ποὺ κι' αὐτή, ὅταν ὁ φωτογράφος εἶναι καλλιτέχνης καὶ ξέρῃ νὰ διαλέγῃ τὰ θέματά του, καὶ νἀποδίδῃ τὰ πράγματα καὶ τὰ πρόσωπα καὶ τὰ πράγματα—προπάντων τὰ τοπεῖα—στὴν πρέπουσα στιγμὴ καὶ μὲ τὶς κατάλληλες φωτοσκιάσεις, μᾶς προσφέρει ἀληθινὰ καλλιτεχνήματα.

ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ ΨΕΥΔΩΝΥΜΩΝ

Νέα Ψευδώνυμα. Καπετὰν Κεραυνός, κ. (;;;). Κόμης τῆς Φλάνδρας, κ. (πρώην Θαλασσινή). Θαλασσόλυκος, ἁ. (ΕΣ). Σιδηροῦν Προσωπεῖον, ἁ. (κάποιος). Ναυτόπουλο τῆς Ἑλλης, ἁ. (ΝΣ). Τριανταφυλλένια Νεράϊδα, κ. (ΜΣ). Βιβιάνα, κ. (.....). Μαρία Ἀντουανέττα, κ. (ΕΑ). Κάπταιν Φιοῦρι, κ. (ΕΓ). Θέτις, κ. (ΜΡ). Κολλεγιόπαις ἀρ. 1, ἁ. Ρολάνδος, ἁ. (ΡΜ). Λευκὸν Ρόδον, κ. (ΦΤ). Λυκόπουλο, ἁ. (ΝΚ).

Η Διάπλασις ἀσπάζεται τοὺς φίλους της : *Λογχοφόρον τῆς Βεργάλης* (σοῦ ἐνέκρινα, καθὼς θὰ εἴδες καὶ δεύτερο·) *Παπουτσωμένον Γάτον* (οἱ λύσεις δεκτές· περιμένω·) *Βενετάρτην* (ἔλαβα·) *Πολυλογοῦ* (εἶδα τὴ χαρά σου γιὰ τὰ δυὸ πρῶτα Μ. Μυστικά ποὺ ἔλαβες ἀπὸ Διαπλασόπουλα· ἐξακολούθησες τὶς ἀνταλλαγὲς ὡς νὰ σχηματίσῃς ἕνα λεύκωμα ἀπὸ καμμιὰ πενηνταριὰ τετραδιάκια· θὰ σοῦ εἶναι ἀργότερα μιὰ ὡραία ἀνάμνησή·) *Βασίλικον Ἀετὸν* (σοῦ τὸ ἐνέκρινα καὶ χαίρω πολὺ· ἦταν καιρὸς ἀφοῦ εἶσαι πέντε χρόνια συνδρομητής μου·) *Ἄγνωστον Ἱππότην* καὶ *Πλανόδιον Ἱππότην* (καθὼς θὰ εἴδατε, τὰ ἐνέκρινα·) *Ἱππότην* καὶ *Ἀηδόνι τῆς Τήνου* (τὰ σκίτσα σας ἄτεχνα· μερικὰ ἔχουν καὶ σκιές ὄχι γραμμωτές· νὰ μοῦ στείλετε καλύτερα·) *Σανθὴν Κορφιατοπούλαν* (εὖγε ποὺ προβιβάσθηκες μὲ τόσο καλὸ βαθμό· ἔστειλα 5 τετράδια·) *Τσιριγώτικο Διαβολάκι* (ἔλαβα καὶ τὸ γράμμα· μὲ τὸ πρῶτο φάρεμα· τώρα περιμένω καὶ τὸ πρῶτο κυνήγι· ποῦ δὲν ἐπιτρέπεται ἡ λῆψις φωτογραφιῶν ;) *Δ. Κοκκόλαν* (τὸ ψευδώνυμο κι' οἱ τρεῖς Μ. Ἀγγελίας 30 δρ. ἴσα-ἴσα·) *Πληγωμένον Ἀετὸν* (τὸ σωστὸ πρέπει νὰ εἶναι τὸ ἀνώτερο κι' αὐτὸ νὰ βάζῃς στὴ Στατιστική σου· μὴν ἀναφέρῃς δσους πῆραν λιγότερα ἀπὸ 20 αὐσημα· ἐκεῖνο εἶναι δύο τυπογραφικὰ λάθη·) *Μυστηριώδη Μορφὴν* (αὐτό, καθὼς θὰ εἴδες, σ σοῦ ἐνέκρινα· τώρα περιμένω κι' ἕνα πιὸ μεγάλο γράμμα σου, νὰ σὲ γνωρίσω καλύτερα·) *Ἀεοντιδέα* (χαίρω ποὺ περνᾷς πολὺ ὡραία στὸ Μαρουσι, γιατ' εἶναι κι' ἄλλα Διαπλασόπουλα·) *Ἀνυπόταχτο Ναυτάκι*, *Ἴσιδα* κλπ. κλπ.

Εἰς ὅσας ἐπιστολὰς ἔλαβα μετὰ τὴν 20 Αὐγούστου θἀπαντήσω στὸ ἀρχέμενο.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ τοῦ 292ου Διαγωνισμοῦ Λύσεων. Αἱ λύσεις τῶν Ἀσκήσεων τοῦ φυλλαδίου τούτου δεκταὶ μέχρι τῆς 7 Νοεμβρίου

505. Λεξίγριφος

Σύμφωνο κι' ὄργανο γλυκὸ
Ἂν πᾶνε ἀντάμα-ἀντάμα,
Θὰ κάμουν ἕνα θάμμα :

Κύριο μαζὶ κι' οὐσιαστικό,
Ποὺ κι' ἕνα δέντρο θὰ σημαίνῃ.
Κι' Ὠκεανίδα... ξεχασμένη.

Μένα Λίζα

506. Μεταγραμματισμός

Μιᾶς νήσιου τῆς Ἑλλάδος
Ἀλλάζω τὸ κεφάλι,
Καὶ βασιλιὰς ἀρχαῖος
Μεγάλος ξεπροβάλλει.

Φερδινάνδος Λεσσὲψ

507. *Ἀναγραμματισμὸς*

Μιὰ ἐποχὴ ὡραία
Τὴν ἀναγραμματίζεις,
Καὶ μιὰ θεὰν ἀρχαία
Μπροστά μας ἐμφανίζεις
Φερδινάνδος Λεσσὲψ

508. *Αἴνιγμα*

Κάποια πόλη τῆς Ἑλλάδος
Ἂν στὰ δύο τὴ διαιρέσῃς
Κι' ἂν στὸ πρῶτο της μονάχα
Σίγμα τελικὸ προσθέσῃς,
Μὲ τὸ δεύτερό της τότε
Ἴδια θᾶχῃ σημασία,
Μὰ μὲ ἄλλη ὀνομασία
Κι' ἄλλη πάντα ὀρθογραφία.
Μένα Λίζα

509. *Δικτυωτὸν*

* * * * * * *=Νῆσος τοῦ Αἰγαίου.
* * * *
* * * * * * *='Οστοῦν τοῦ προσώπου.
* * * *
* * * * * * *=Χαρτίνη θήκη.
* * * *
* * * * * * *=Προτέρημα νοῦ.
Καὶ καθέτως τὰ ἴδια.
Κουρσάρος τῆς Τζιᾶς

510. *Κρυπτογραφικὸν*

1234567=Φυτὸν πολύτιμον.
24567 =Σώματος ἢ σωματείου.
3151217=Νεοέλλην ποιητής.
4267 ='Αντωνυμία.
56317 =Σκεῦος.
6217 =Πολλοὶ μαζί.
7317267='Απότομος κ. ἀκουσία κίνησις.
Σίφουνας

511—515. *Μαγικὸν Γράμμα*

Τῇ ἀνταλλαγῇ ἑνὸς γράμματος εἰς ἑκάστην τῶν κάτωθι λέξεων, δι' ἑνὸς ἄλλου, πάντοτε τοῦ αὐτοῦ, νὰ σχηματισθοῦν ἄλλαι τόσαι λέξεις:
πόλος, ἡμέρα, σπέλος, χαλκός, βόας.
Σίφουνας

516. *Ἀριθμητικὸν Παίγνιον*

8, 2, 4, 6, 4, 5 + + — × : = 8

Μεταξὺ τῶν ἀριθμῶν, τῶν ὁποίων ἡ τάξις δὲν θὰ μεταβληθῇ, νὰ παρεντεθοῦν τἀριθμητικὰ σημεῖα ὥστε τὸ ἐξαγόμενον τῶν σημειωθησομένων πράξεων νὰ εἶναι 8.
Μένα Λίζα

517. *Μικτὸν*

οου-αου-οοι-πτν-ργ-ν-ξμρσ
Κουρσάρος τῆς Τζιᾶς

518. *Γρίφος*

πο ρν
πο πο ρν ρν
πο πο ς ρν ρν ον
πο πο πο πο ρν ρν ρν ρν
πο πο ρν ρν
Σίφουνας

ΛΥΣΕΙΣ

τῶν Πνευμ. Ἀσκήσεων τοῦ φύλλ. 26

308. Εἴδησις ἢ εἰδήσεις (ἡ, δύσις).—304. Στυλὶς-στυλό.—305. Πιτυρὶς-πυρίτις.—306. Ὁ κάλος, ἡ κάλα.—307.

Μ Α Σ
Α Λ Ο
Χ Σ Ν
Π Α Ρ Α Λ Ι Α
Ρ Τ Ι
Ε Ι Ρ
Γ Α Α

308. ΠΕΡΓΑΜΟΣ (ἔπος, Ρέα, γέρας, Ἀμοργός, μάγος, ὅρμος, Σάμος). — 309 - 313. Διὰ τοῦ Π: ***πουπί, πάπια, μάπα, χάπι, σπάζω.*** — 314-318. Τὸ πτερωτὸν εἶναι τὸ Φ: Φάλαινα, ἡΦαίστειον, τύΦος, τριΦύλλι, ΣέριΦος.—319. Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες.—320. ***Αἰὲν ἀριστεύειν*** (ε ἐν α, ρ εἰς τεβ, ἦν).

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

[Μ' — 651]

Μπαίνοντας στὴν κίνηση ἀποκαλύπτουμε: Ἐθνικὸν Ἰδεῶδες=Μπαρλᾶς, Ἀπόλλων τοῦ Μπελβεντέρε=Τριποδίτης, Ὀλυμπιονίκης=Καναβός.
«ΡΟΚΑΒΕΛΟΥΡΑ»

[Μ' — 652]

ΠΕΝΤΑΘΛΟ «ΡΟΚΑΒΕΛΟΥΡΑΣ»: Διαγωνισμὸς Ζωγραφικῆς— Ἐλεύθερο, Λύσεων τοῦ φυλλ. 33, Συνθέσεως 10 Πνευματικῶν Ἀσκήσεων, Γνωμικοῦ μετ' ἀναλύσεως, Γραμματοσήμων ἀπὸ 10 καὶ ἄνω, Συμμετοχὴ ἑξάδραχμος. Προθεσμία 30 Σεπτεμβρίου. Βραβεῖα 5, ἐκλεκτά. Ἕνα ξεχωριστὸ γιὰ τὸν Πενταθλονίκη. Δ/σις: (Μ—650) «ΡΟΚΑΒΕΛΟΥΡΑ»

[Μ' — 653]

Πληγωμένε Ἀστέ, ποιὸς σὲ...πλήγωσε; Μήπως τὸ...Ἐθνικὸν Ἰδεῶδες; —Σύλλογε Ἱπποτῶν, κατόρθωμα κολοσιαῖον (!;) ἡ ἀποκάλυψίς μου, ἰδίως μετὰ τὴν [Μ'—422]! ***Μπουμπουὶ***

[Μ' — 654]

Προτείνω νὰ ἱδρυθῇ ἀπ' ὅλους καὶ ὅλες: «ΔΙΑΠΑΣΙΑΚΟΝ ΤΑΜΕΙΟΝ» Σκοπός: διοργάνωσις ἑορτῶν, ἐκδρομῶν, ἐγγραφὴ συνδρομητῶν ἀπόρων παιδιῶν κλπ. Πρὸς καλυτέραν συνεννόησιν, γράφτε: Δημήτριον Ζῶτον Poste—Restante Ἀλεξανδρούπολιν ***Πλοίαρχος Νέμος***

[Μ' — 655]

Γελαστὲ Ἀντιπλοίαρχε... «λόγοι ἀνώτεροι» ἤ... πρόβλεψις νίλας—Ἀγι, δὲν ἔλαβα. ΕΘΝΙΚΟΝ ΙΔΕΩΔΕΣ

[Μ' — 656]

Ποιὸς εἶδε Πράσινο Ἄλογο
ποὺ νάχει τόση γνώση
ὥστε «ἔβγα» ταχυδρομικῶς
νὰ δπόσχεται νὰ δώσῃ.
Μά, παιδί μου, πῶς συμβιβάζονται Πράσινο Ἄλογο καὶ μάχη τῆς Φλάνδρας;
Ἀλκυὼν Βουναπάρτης
Πίστις—Πατρὶς

[Μ' — 657]

Ὁ Φαίακας φαίνεται ὅτι ἔχει πικρὰν πεῖραν ἀπὸ κορίτσια γι' αὐτὸ καὶ μόνο μ' ἀγόρια ἀλληλογραφεῖ!!!
Ἀλκυών, Πίστις—Πατρὶς

[Μ' — 658]

Τὸ Ἀθηναϊκὸν ἀστεροσκοπεῖον ἀνακοινεῖ, ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θὰ εἰσβάλουν μὲ ὁρμὴν στὸ Διαπλασιακὸ Στερέωμα τὰ
ΛΑΜΠΟΝΤΑ ΑΣΤΕΡΙΑ

[Μ' — 659]

Καπετὰν Τρομάρα, ἑτοιμάσου νὰ τρομάξῃς· εἶσαι ὁ Θᾶνος Κροκόδειλος. Καλὴ κεραμίδα ἔ; ***Πίστις—Πατρὶς***

[Μ' — 660]

Ἡσυχίας ἔνεκεν ὁ Καπετὰν Κεραυνὸς θὰ σᾶς ταράξῃ στοὺς κεραυνούς.
Καπετὰν Κεραυνὸς

[Μ' — 661]

Πρωτομπαίνοντας στὴν κίνησιν τῆς Διαπλάσεως χαιρετῶ ὅλους.
Κόμης τῆς Φλάνδρας

[Μ' — 662]

Ἀπ' τὴ Ζουλουλάνδη θᾶρθες, ***Ἀγριάνθρωπε,*** γιὰ νὰ ἀγνοῇς πῶς εἶμαι ἀπ' τὰ μεγαλύτερα σὲ ἡλικία διαπλασόπουλα...—***Πράσινο Ἄλογο,*** τί... ὀδοντόπαστα μεταχειρίζεσαι; ***Μενχὶρ***

[Μ' — 663]

Ἀριστοφάνη, Ροδοπέταλα, γιατὶ κατακρίνετε τόσο εὔκολα; Ἡ ἀγγελία τῶν ἀποκαλύψεων ὄργησε νὰ δημοσιευθῇ.
Ἀηδόνι τῆς Τήνου

[Μ' — 664]

Καραβόσκυλο, εἶσαι ὁ Ἔντης Γ. ἀλήθεια; ***Γέρο τοῦ Μωριᾶ*** εἶσαι ὁ Γεώργιος Κ. φέμματα;
ΣΙΔΗΡΟΥΝ ΠΡΟΣΩΠΕΙΟΝ
Ἐγὼ εἶμαι, ἀγκυροβόλησα.

[Μ' — 665]

Σ. Σ. ***Χρόνια πολλὰ κι' εὐτυχισμένα. Πάντα σ' ἐνθυμοῦμαι.*** (Καθυστερημένη) ΑΙΜΩΝ

[Μ' — 666]

Προκηρύσσομεν 2δραχμον διαγωνισμὸν Μ. Μυστικῶν. Βραβεῖα ἐκλεκτά. Σπεύσατε. Λήξις 1ῃ Ὀκτωβρίου. Διεύθυνσις, Χρ. Παπαλεωνίδα, Σαρρῆ 17, διὰ Χ. Φ. Ἀθῆναι. Θερμοπαρακαλοῦμεν τὰ εὐγενικὰ μέλη τῶν συλλόγων «Περισκόπιο», «Ἀριστοκράται», «Καπεταναῖοι» καθὼς καὶ ὅλα τὰ Στοιχειωμένα νὰ συμμετάσχουν στὸν Διαγωνισμόν. ***Διαβάτης***
Χλωμὸ Φεγγάρι, Λευκὸς Λύκος

[Μ' — 667]

Παρατείνω τὸν Διαγωνισμό μου (Μ — 430) μέχρι 15 Ὀκτωβρίου.
Θερμὴ Πατριώτισσα

[Μ' — 668]

Πράσινο ***Ἄλογο,*** εἶναι προτιμότερο νὰ κοιτάζῃ κανένας στὸ παρελθὸν ἀφοῦ τὸ μέλλον ἀνήκει στὰ ζῶα! Σοβαρώτατα ὅσα μᾶς εἶπες γιὰ τὶς συναναστροφές σου. Ἕνα μόνο τώρα ἔμεινε νὰ μάθουμε. Πές μας νὰ χαρῇς: Γιατὶ τὸ χρῶμα σου εἶναι πράσινο;
ΤΡΙΣΚΑΤΑΡΑΤΟΣ

[Μ' — 669]

Πρωτομπαίνοντας εἰς τὴν κίνησιν χαιρετῶ ὅλους-ες. Ἀνταλλάσσω Μίκρὰ Μυστικά. Δ)σις: κ. Χαράλαμπον Παπαδόπουλον, ὁδὸς Πέτρας 44, Ἀθήνας διὰ
ΝΕΑΣΩΝΑ

[Μ' — 670]

Ἀγαπητές μου φίλες, γράμματά σας μένουν ἀγαπάντητα λόγῳ παραθερισμοῦ.
Μερσεντὲς

[Μ' — 671]

Γελασίνα, Λορέττα Γιούγκ, γράμμα; Ποδηλάτρια, Ἑλληνικὴ Σημαία, γιατὶ δὲν ἀπαντᾶτε;;; ***Μερσεντὲς***

[Μ' — 672]

Φαίακα, τί γίνεται ἡ Μαρίκα; Νεραϊδα τοῦ Γιαλοῦ, Σπίθα γράμμα ἐστειλα. Περιμένω. ***Μερσεντὲς***

[Μ' — 673]

ΠΡΟΣΟΧΗ: Διαγωνισμὸς ***Διοσκούρων*** παρατείνεται τέλος Ὀκτωβρίου. ΣΤΕΙΛΑΤΕ!

[Μ' — 674]

ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΝ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ
«Τὸ καλύτερο ἀρχαῖο ῥητόν». Προθεσμία: τέλος Ὀκτωβρίου. Συμμετοχὴ δίδραχμος διὰ κάθε ῥητόν. ***Βραβεῖα:*** βιβλία α' 50, β' 30, γ' 20 δρχ. Δ)σις: Νικοδήμου 30, Ἀθῆναι. Μαριγὼ Βιέννα διὰ
ΣΥΛΛΟΓΟ ΙΠΠΟΤΩΝ

[Μ' — 675]

Πρωτομπαίνοντας στὴν Διαπλασιακὴν κίνησιν χαιρετῶ ὅλους-ες. Ἀλληλογραφῶ. Κάσσιε, ζητῶ πληροφορίες διὰ (Μ—366). — Δ)σις: Ι. Μεδρινόν, Πόστ - Ρεστάν, Ἀθῆναι, διὰ ***Διάττων Ἀστὴρ***

[Μ' — 676]

Σύλλογε ***«Περισκόπιο»*** καὶ νὰ μπορροῦσα τί θὰ εὕρισκα νὰ κρίνω; Τὸν ὄπνο σας; Ἀπορῶ ποῦ μοῦ ἀπαντᾶτε ἀφοῦ κανένας δὲν μὲ λαβαίνει ὑπ' ὄψει του... ***Πράσινο Ἄλογο,*** δὲν συνηθίζω νὰ κάθωμαι σὲ αὐγά. Ἰμαι ***Τζόκεϋ!..***
ΑΓΡΙΑΝΘΡΩΠΟΣ

Τύποις Σεργιάδου